

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl.
Pe o jumătate de an . . . . . 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

După conferență.

Am făcut înainte un pas mare.

De vreme îndelungată Ungurii spuneau în lumea largă, că suntem un popor fără nici o rîndueală. Acum, că au văzut conferența națională, recunosc că ne-am știut arêta cu cinste și vrednicie.

Au zis că întreagă această luptă națională e dusă numai de câțiva cărturari destrăbalați. Acum recunosc, că *sîntem închiegați într'o oștire puternică.*

Au zis că *Memorandul* dus anul trecut la Împăratul, nu cuprinde lucruri adevărate despre plîngerile poporului român. Conferența 'i-a desmințit cu un singur glas.

Au strigat, că conducătorii nostri iubiți sînt vînzători de patrie. Conferența a venit însă și li-a răspuns în față: *Fudecați cu nedreptate; cu scîrbă ne întoarceam deci de voi!*

Au crezut că vor înfricoșa pe luptătorii nostri dîndu-'i în judecată. Românimea întreagă s'a hotărît însă ca se stee alătura cu cei prigoniți. Și așa cei huiduiți laudați sînt, cei sortiți spre osîndă incunjuțați sînt de nemărginita noastră dragoste, de sprijinul nostru cald.

Au zis că slabi sîntem și de minte și de ânger. Ear' noi li-am răspuns prin fapte laudate de lumea întreagă, ne-am arêtat uniți ca oameni ce au o singură țintă: *mărirea neamului; o singură dorință: se scăpăm de sclăvie.*

Cu un cuvînt: ne-au batjocorit și la urmă ei au rămas de rușine! au vrut se ne slăbească și au deșteptat în noi puteri nouă; au vrut se ne spargă rîndurile, și au făcut ca pînă și cel mai șovăitor dintre noi se ese cu însuflețire pe cîmpul de luptă.

Înainte abia stăteau de vorbă cu noi. Azi toate foile lor mărturisesc că sîntem o putere în țeara aceasta, că vrînd-ne vrînd, caută se ne tragem socotelile împreună; ear' ca dreptatea numai pe partea lor se fie, nu mai îndrăsnesc se spună.

Înainte ne credeau *singuri*. Acum au văzut, că frații nostri din România sînt la spatele noastre, gata a sări cînd primejdia e în prag.

Mai mult încă! Alături cu noi merg și Slovacia, și Sîrbia, și Rutenii și Croații, ear' cînd lupta vom îndrepta-o așa chip, ca asaltul cel mare toți năpăstuiții se-'l dăm împreună, Ungurii, strasnicii stăpîni de azi, tremură că ce soartă o se-'i ajungă.

Ce se mai zicem de părerea lumii, care întreagă nouă ne ține parte, căci toate foile, atît englezești, cît și nemțești, italienești și franțuzești, pe noi ne laudă și pe Unguri îi ocărește?!

Nu mărim deci lucrurile deloc, cînd zicem că *un pas mare am făcut înainte, că dela conferență încoace, începe o nouă viață pentru robitul nostru popor.*

Nimic se nu se fi ajuns prin conferența dela 11/23 și 12/24 decît că ni s'a dat prilej se desfășurăm o putere la

care nici cei mai plini de nădejde nu s'au așteptat, și totuși mare a fost și fără seamăn această adunare românească. Ea a vîrsat în noi credință nouă, ea va fi un nesecat izvor de puteri, ea ne face pe toți se strigăm:

Plini de încredere în virtușia poporului român și cu Dumnezeu înainte!

Isbînda e aproape.

Steagul albastru.

Cu prilejul ducerii în ziua de 30 Iulie n. la *Predeal* (România) a *steagului albastru isgonit din conferența națională*, dl **V. A. Urechia**, președintele Ligei culturale, a întîmpinat pe tinerii români din Ardeal cu următoarea cuvîntare:

Adineaori, prin acest loc a trecut Carol I., acel pilot abil al vasului mărșă al națiunii românești, acela care reprezintă glorios maiestatea ei.

Acum, în același loc comitetul executiv al Ligei pentru unitatea culturală a națiunii române, primește din mîinile D-Voastră, reprezentanți ai junimii române ardeleni, acest *Labarum* ce simbolizează însuși maiestatea și unitatea națiunii române. (Aclamațiuni vii.)

D-Voastră doriți, ca noi din Ligă se încredințăm acest *Labarum* sfințit de congresul admirabil românesc, din 11 și 12 Iulie 1893, delegațiunilor universităților români din București și Iași spre conservare și spre a fi purtat în fruntea junimii române, la ori-ce ocațiuni solemne și festivități naționale, în care va fi posibilă reîntrunirea a tus-trele corile constituind drapelul național, prin con-

FOIȚA.

POESII POPORALE.

(Din jurul Mercurei.)

La căsuța cea de bărne
Toate fetele-'s bătrâne,
Că s'au încrețit pe frunte
Ca ciupercile din munte
Și nu pot se se mărite
Pînă mor cele 'nvîlitate,
Și-aș jura cu jurători
C'au purtat un car de flori
Și pînă s'or mărita
Încă unul vor purta.

Bădiță iubita ta
E galbină ca ceara
Și dreaptă ca secera,
Eară ochii-'i sînt căprui
Mai urîtă, zeu că nu-i.
Nice mersul de pe cale
Nu seamănă-a fată mare,
Că merge făcînd cu mîna
Pare că-i buna bătrîna,

Și de vine bade-un vînt
'Ti-o trîntește la pămînt
De n'o poți scula mai mult.

Frunză verde ca unu
Cine ești, mândro, și tu.
Frunză verde din cetoare
Nu-i fi ruptă chiar din soare,
Căci pe pene și pe port
Eu mîndruță te cunosc.
Ești urîtă și făloasă
Și mai ești și mincinoasă,
Că de n'ai fi mîndră-așa
Tu iute te-ai mărita,
Dar' cu socoteala ta
Ca fată te-or îngropa.

Dracul, mîndră, te-o știut,
Că cu slugii rîzi, glumești
Și cu ei că te iubești.
Eu credeam în cinstea ta,
Da-acum vîd, că nu-i așa,
Că tu, mîndră, te-ai ținut
Cu toți slugii ce-ați avut.

Culesc de *Niță din Mercuria.*

Descîntece și doine.

(Din com. Aradului.)

La fîntîna cu norii
Da adapă badea boii,
Nu-'i adapă de sîtoși
Ci-'i adapă de făloși.

Bate vîntul peste lunci
N'ai, bade, primă la brînci,
Da nu-i bai, bade, de-aceea
C'om merge și 'ți-om lua
Că-i tîrgul la Pîncota.
Luai tîrgul de-alungu
Și șetrile de-așiru
Și n'affai numa 'ntr'un loc
Și ceru pe rif un zlot,
Și eu luai fără voc
Purta-i, bade, nevoie.

La fîntîna lui Bujor
Paște calul lui Tudor,
Calul paște și rîncează
Tudor doarme și visează,
Ce haznă de visul lui
Dacă nu-i cu mîndra lui.

venirea frățească, ca astăzi bună-oară a reprezentanților diverselor universități, care au de a conserva câte o glorioasă fașie din el. (Aplause îndelungate.)

Primiți dar', iubiți studenți ai universităților din București și Iași, din mâinile comitetului executiv acest deposit scump...

Numai, primindu-l, permiteți-mi-a Vă spune, cam ce angajament luați asupra-Vă...

Nu veți duce acest *Labarum* la petreceri gălăgioase, goale, nerodnice și fără de scop cultural și național. (Așa este. Aplause.)

Nu este drapelul acesta acela al unei junimi care ar uita un singur moment, că dela ea națiunea română așteaptă tot mai multă cultură, tot mai multă înțelepciune, tot mai mult devotament. (Lungi aplause.)

Pe Voi Vă urmărm! a scris junimea română de peste munți pe cutele acestui drapel, adresând aceste vorbe nemuritorilor conducători ai neamului românesc din acea parte a patriei române. (Arată Ardealul. Salve de aplause.)

Pe ei dar' să-i urmați!...

A-i urma pe ei este a purta acest *Labarum* deapănarea pe calea pe care l-au purtat și-l poartă bărbății dela congresul din Sibiiu, cale românească, înțeleaptă, statornică, cu scop final conștient și bine determinat. (Așa vom face! Vii aplause.)

Ca și în mâinile lor, însemneze și în mâinile Voastre acest *Labarum*, revendicațiunea energică a drepturilor neprescriptibile ale națiunii române, drepturi de a trăi ori-și-unde, ca națiune română, cu deplina sa individualitate română. (Bravo! Aplause.)

Nu este acesta drapelul disordinei, al anarhiei, al războiului civil, cum îl califică inimizii noastre, ci este drapelul sub care Românul din Ardeal și Bănat a invitat la traiu cu pace, înfrățire și egală îndreptățire pe toate popoarele conlocuitoare cu dînsul. (Da, da! Așa este! Vii aplause.)

Da, știu, în loc de răspuns bun, frățesc, sîlbătēcii nouă au întreprins nemernicii dela Turda, insultând și căutând a ucide pe reprezentanții poporului român, dărîmându-le casele. (Rușine! rușine!) Aceasta este svîrcoleala omului care moare. (Salve de aplause.)

Cu aceste sîlbătēcii ei perd procesul lor cu atât mai lesne în fața Europei, care din nou va vedea în ce parte este dreptatea și va saluta în drapelul național român cur-

cubeul încetării furtunii, adevăratul simbol al păcii și al culturii europene.

Sus dar', junime, acest *Labarum* glorios și înalt grăitor ce primești astăzi în sacru deposit. (Aplause sgomotoase.)

Ca să stee sus acest drapel, pe Tine urcă-Te sus, în templu serena!

Cât mă privește, eu bătrân învățător (Să trăească!) al Tău, părinte sufletesc, părinte spiritual, îți voi zice, ceea-ce ziceau mamele spaniole pruncilor lor înainte de 1492: Maurii stăpâneau Iberia; Castalianul singur era liber, cum liberi sîntem numai noi cești din România, Castalianul de lîngea soartea fraților lui din restul Iberiei și cânta să-i salveze... Mama casteliană, în loc de a merge spre purificare, după naștere, la biserică, se urcă în vîrfurile unui munte, precum noi stăm aci la Predeal (Aplause) și ridicând pe iubitul prunc sus, pre brațele sale... îi zicea arătându-i țeara, care în veac gemea sub apăsare. „*Hijo mio, alla es donde tiene que vivir o morir*“!

Ca mama casteliană bătrînul tată sufletesc Vă strigă: acolo cu dîșii aveți de a trăi sau a muri! (Lungi aplause. Mari ovațiuni.)

Nu este acesta strigătul neînțelepciunii, al irredentismului; insule etero-etnice, în mijlocul oceanului slavo-german Românii, Ungurii, Grecii nu vor putea trăi decât federându-se sincer și chemînd la legătura lor pe Sîrbi, Bulgari și Albanezi...

Dacă Românii știu să lupte pentru a-și păstra individualitate lor neștirbită, eu declar în numele D-Voastră, că ei nu înțeleg însă să se substituie cîndva neamurilor care azi persecuta, pentru a-i persecuta la rîndul lor. (Așa așa! Bravo!)

Federatiune, eată mîntuirea! Dar' dacă orbiți și fanatizați, Ungurii n'o înțeleg, cu atât mai rău! Înainte cu popoarele care vor înțelege aceasta. (Vii aplause.)

Să nu se considere aceste declarațiuni ca vorbe goale, ca manifestațiuni sgomotoase și nerodnice ale Românului. Stie acesta să lucreze cum lucrează natura: auzitați sgomot, cînd ghinda în pămînt se despică și transmite sus tot mai sus stejarul măreț, stufos și adumbritor? (Aplause.)

În tăcere, ca și natura, vei ști lucra, o junime, pentru realizarea idealului național și politic. (Aplause vii.)

Și la ziua isbîndeii, ca și la ziua de luptă, duceți în fruntea Voastră Labarul dela

Sibiiu. Și dacă vre-un neștiutor al lucrurilor v'ar întreba cu mirare: de ce drapelul vostru este numai albastru? spuneți-i că albastru e cerul și acopere toată lumea română... spuneți-i povestea bătrînă:

„Era odată un împărat care avea trei fii. Plecînd acestia prin lumea largă după soartea lor, tatăl le dăte câte o năframă, la unul roșie, la altul galbenă și la altul albastră, tustrele rupte dintr'o singură bucată și le zise: „Cînd veți întruni ear' la un loc aceste năframă, atunci împărăția mea a voastră este“. (Aplause.)

*

Tot cu acel prilej dl **I. Russu Șirianul**, primul redactor al „**Foii Poporului**“ a rostit următoarea cuvîntare:

Domnilor! Istoria neamului nostru românesc este plină de pagini triste, pagini dureroase. Veacuri de-arîndul ținuți am fost în cea mai grea robie, purtînd jugul *iobăgiei*, legați fiind de glie. Ear' cînd deșteptatu-ne-am și noi la cunoștința națională, cînd *credința* în viitorul neamului românesc a început să încolțească în sufletele noastre, frînt-au în roate pe *Horia*, *Cloșca* și *Crișan*, crezînd că vor omorî în noi *credința*. Tot așa adăpatu-l-au cu otravă pe Avram Iancu, rege al munților, pentru-că mare 'i-a fost și lui *credința* în viitorul neamului românesc. Noi am mers cu toate acestea înainte, duși fiind de aceeași *credință*, care însuflețise pe strămoșii noștri. Avînd însă același potrivnic înverșunat, goana contra luptătorilor noștri naționali n'a încetat, ci s'a întetit. *Lucaci*, apostol falnic al românismului aruncat a fost deci în temniță neagră și umedă. De prigonirile îndreptate contra luptătorilor din presă nici mai amintesc. Voinicii neamului nostru împilati, *membrii comitetului național*, deasemenea luați sînt la goană, dimpreună cu mîndria noastră națională: *studenții universitari*.

Toți pentru-că nutresc o credință mare, o credință sfîntă, aceea a nemuririi neamului românesc.

Pînă aci luați la goană au fost numai oameni. Acum potrivnicii noștri s'au năpustit asupra sentimentelor; au scos din sala conferenței naționale **steagul albastru**. De ce? Fiindcă el este *simbol al credinței*, și de nimic ei nu se înspăimîntă mai tare, ca de întărirea credinței noastre, pentru-că această întărire însemnează *virtușia în lupta ce ne*

Trimisu-mi-o badea dor
Pe prima din via lor,
Și eu 'i-oiu trimite jele
Cu prima dela mărgele.

Mîndră peană nesădită
La bădița 'n clop tocmită,
Tocmită-i pe iorgovan
Și-i luată din ducheau,
Și-i luată prin prinsoare
De Măriuța și de floare.

Săracii ce purcarii
Negri-s ca călugării
De dorul șezătorii.
Da 'nsoară-te mîi bădiță
Și mîi cheamă la credință
Că 'ti-oiu face de-o cinstuță
Două mere, două pere
Și chituța de inele.
Pe de lături veriguță
Să ști ca-i avut drăguță,
Ba să știe și mîta
Că eu 'ti-am fost drăguță.

D'asta fată mie-mi place
Că-mi pare-că se mai face,
C'asa-i joacă țîța 'n sîn.
Ca și soarecele 'n fîn.

Lună, lună 'n doi fuscei
N'ai văzut drăguții mei?
Ba zeu eu că 'i-am văzut
În ogreadă la Mortești
Culegînd pene domnești.
Da cine le-a sîmînat?
Doi fii de însurat.
Da cine le-o rîsărit?
Două fete de mîrit.
Dusus-a badea cătană
Și-o rîmas clopu cu peană,
Eu de jelea clopului
Purtai peana corbului
Și-o purtai cât o purtai
Și-o pusei la reveneală
Doar' o veni badea eară.

Haida vere 'n țeara mea
Să-ți arăt muerea mea.

Nici nu-i mîndră, nici frumoasă
Numai harnică de casă.
Da nu-i d'anu de 'nsurat
Casa nu 'și-o măturat,
Sîmbăta, Dumineca
Scoate gozu cu vică,
Da nu-i d'anu de 'ncheiat
Pe cap nu s'a periat.
Ese din casă 'n ocol
În cap fi cât un poșor,
Cînd ese seara la lună
Da gîndești că-i ghem de lînă.
Îi dădai unsoare 'n brîncă
Ea se pune de-o mîncîncă.
Îi băgai cînepa 'n tîu
Și se roagă s'o scot eu,
Și-o scoasei la cîmp afară
Boii 'n coarne-o melitară
Cîni 'n coadă-o îndrugară.
Mîi muiere, mîi muiere
Lasă dracului ședere,
Că cînepa noastră pere,
Las-o, dracului, bărbate
Și-o lege la tine 'n spate.

așteaptă, însemnează hotărîrea nestrămutată de a nu desarma până-ce la bun sfîrșit nu vom duce lupta. Ear' acest sfîrșit este **sfîrșitul celor**, care prin nelegiuiri se susțin.

Acestui nou soi de a isgoni sentimente ale potrivnicilor nostri putem să mulțumim rara fericire de a vă strînge mîna frățească ce ne întindeți, de a declara sus și tare, că tocmai de aci încolo *credința noastră va crește*. Iubirea frățească ce am întîmpinat pe pămîntul liber al fericitului regat român, este o cheazășie a isbîndei cauzei noastre.

Azi noi cei asupriți *nu mai stăm singuri*, ci vă avem pe D-Voastră la spate, pe D-Voastră Români liberi, frați iubitori. În brațe dulci, în brațe tari ne-au împins dușmanii nostri. Vecinică mulțumire lor! Vecinică mulțumire lor, pentru-că îndată după marea noastră conferență națională ei au răspuns prin nouă sîlbătēcii, prin *dărîmarea caselor Românilor din Turda*. Noi ne-am arătat înțelepți; ne-ați lăudat D-Voastră și lumea întreagă, ei sîlbateci, fioroși, că lumea întreagă îi hulește.

Eată al doilea isvor din care adăpăm *credința*, că în acest colț de lume viitor de aur noi avem, că va veni vremea, când tricolorul nostru azi oprit, isgonit, o să fîlșăie mîndru deasupra porții conferenței naționale.

Pe voi vă urmăim, — eată devisa scrisă pe steagul isgonit al tinerimii din Sibiu. Devisa aceasta fiind însă a întregii tinerime, căci cu toții ne însuflețim de munca bărbătească a comitetului nostru național, — este totdeauna și făgăduința ce o facem, că inspirându-ne dela neînfricoșării nostri conducători și luând putere din dragostea ce ni-o arătați, nu vom părăsi câmpul de luptă, până-ce nu vom uni cele trei colori azi despărțite, până-ce nu va învinge dreptatea, ear' dreptatea cu noi este.

Mulțumindu-vă pentru călduroasa și neașteptată de dulce primire ce ne-ați făcut, fiți încredințați, fraților, că reîntorcîndu-ne în sinul poporului nostru iubit, ducem sufletele noastre mai oțelitate în lupta ce ne așteaptă. Ear' isvorul de putere este iubirea frățească a D-Voastră, din care toți ai nostri se vor întări încă în credința, că *Românul în veci nu pere!*

Predându-vă *steagul albastru*, incutele căruia învîlita e jalea noastră, ne întorcem îndrăgîni veseli, că brațe viguroase vor purta steagul nostru isgonit. Purtați-l cu drag dela Turnu-Severin și până la Dorohoiu, ca Românii din Nistru și până la Tisa toți să știe, că în zile grele *una sîntem cu toții*; purtați-l cu

duioșia cu care noi ne despărțim de el, spuneți fraților liberi că și noi cei apăsăți credem într'un viitor fericit, căci *credem în dragostea D-Voastră*.

Primiți, încă odată, frățești mulțumiri pentru frățească dragoste. (Lungi aplause.)

Foile străine

despre

conferența națională.

Foile din Europa întreagă scriu articoli de-arîndul despre conferența noastră națională.

Astfel „**L'Indépendance Belge**” din *Bruxella*, regatul Belgiei, după-ce spune că *conferența a fost măreață*, și arată hotărîrile bărbătești ce s'au adus cu acest prilej, scrie următoarele în numărul seu dela 26 Iulie:

»*Pe scurt: Starca din Ardeal este îngrijitoare. Mișcarea națională ce s'a născut acolo și se desvoltă tot mai mult, negreșit că este o primejdie atât pentru pacea din lăuntru cât și pentru pacea din afară. Statul unguresc ar porni pe o cale tristă, dacă s'ar înderețnici să nu dea ascultare unei populațiuni, care prin numărul și zelul seu a devenit cel mai viguros popor din regatul ungar.*»

*

Cu cea mai mare căldură scriu însă despre noi foile italiene.

„**Corriere del Veneto**” din *Padova* scrie cu acest prilej și despre *Replica*. Eată ce zice despre această carte a tinerimii noastre:

»*Această carte a produs cea mai adîncă impresiune asupra bărbatilor politici italieni prin aceea că arată, cu înspăimîntătoare amănunte, toate serios dovedite, prigonirile și cruzimile neauzite care se sîvîrșesc contra unui popor legat de Italieni prin sânge și care prin înțelepciunea sa, prin cunoștința sa de carte, prin dragostea*

»*sa de pămîntul strămoșesc și prin credința sa pentru aceea ce face naționalitatea sa, este vrednic de dragostea lumii întregi.*»

*

Tot așa scriu foile „**Corriere della Sera**”, „**Gazetta Piemontese**”, „**La Riforma**”, foia dlui Crispi, fost prim-ministru al Italiei, care publică, la loc de frunte, un foarte frumos articol despre Românii din Ungaria, din care dăm și noi o parte. Eată-o:

„Telegraful ni-a vestit închiderea conferenței din Sibiu, în care 200 delegați ai Românilor din Ungaria și Transilvania, condusă de Drul *Ratiu*, s'au sfătuit, în chipul cel mai drept, despre trista stare în care a ajuns poporul român în urma nelegiuirilor Maghiarilor și despre lipsa de a se împotrivi și mijloacele de a organiza, în marginile îngăduite de legi, această luptă de apărare.

„Conferența, oprită dintru început, fu îngăduită apoi cu restrîngerii foarte aspre. Astfel între alte măsuri, Românilor din România liberă nu li-se îngădui să fie de față la conferență.

„Poporul primi cu manifestații de însuflețită nădejde pe conducătorii sei și-i cinși, când eșiră din conferență, după încheierea ei, cu imnul *Deșteaptă-te Române*».

„Dee acum Dumnezeu ca noua conferență din Sibiu să nu lase lucrurile tot așa cum le-a găsit! Dee Dumnezeu ca ea să nu mai aducă alte prigoniri nouă!”

*

Din scrisorile foilor nemțești vom da în numărul viitor al foii noastre.

Croatii despre conferența noastră.

„**Agramer Tagblatt**” scrie în numărul seu dela 27 Iulie un lung articol despre conferența națională.

Eată cum sfîrșește foia croată:

Dar' nu numai aceleași ținte sînt care aduc cu sine legături dintre Slovaci și Români. Mai mult încă a contribuit la aceasta organizația tare și minunată a Românilor ungureni. Unei armate bine încheată îi urmează ori-și-cine cu

Lasă-mă dor la maica
Că nu-i coaptă cînepa,
Nu știu coaptă-i o nu-i coaptă
Păsările 'n gură-o poartă.

Răsărit-a luna 'n deal
Badea-ar veni, n'are cal,
Răsărit-a luna 'n codru
Ar veni și n'are modru.

Fă-mă, Doamne, ce mi face,
Fă-mă peana leului
De-asupra Inelui,
Fă-mă peana bradului
De-asupra Aradului.

Trecui balta ciumpuleu
Mă 'ntîlnii cu socru-meu,
Socru-meu d'asa zicea
Ia junere fata mea
Îți dau șese boi cu ea,
Să-mi dai șasă și cu șasă
Fata ta nu-mi trebe 'n casă.
Fata ta-i scurtă 'n picioare
Maici-i trebe țesătoare,

Cu briglele nu ști da,
Suveica n'o ști băga.

Și-asta fată se mărită
Batăr nu ști face pită,
Că și-aseară-o făcut opt
Nice una nu s'o copt.
Pe lopată n'o ști pune
Până n'o leagă cu fune.
În cuptor n'o ști băga
Dacă nu-o cu roaba.

Mă dusei în sezătoare
Mă 'ntîlnii cu badea 'n cale.
Și dădui bună-seara
El nu zise nimica.
Poate c'o fost mînios
C'o scăpat porci 'n ovės
Și buhaiu 'i-la cios.
Du-te maică și 'mi-l scoate,
Mergea dracu și 'ți-l poarte,
Că nici taica nu-i birău
Să scoată buhaiu tîu,
Nici maica nu-i birău
Să 'ți-l scoată în credință.

Codrăniță, codrăniță
Nu purta cîrpa pistrîță,
Ci poartă cîrpa cu pene
Să fii dragă la codrene,
Și poartă cîrpă cu flori
Să fii dragă la ficiori.

Luați ficiori seama bine
Că și-a mea drăguță vine
Pe cea gură de uliță
Sbierînd ca și-o bivoliță
Cu poala-i din șese loți
Luați seama de-o jucăți.

Culese de *Iosif Nuculescu*, teolog abs.

Strigături.

(Din Sibiu.)

Foia verde de păsat
Bădița meu m'a lăsat;
Nu m'a lăsat de urtă,
Ci m'a lăsat de pîrîță,
Pîrîță de vorbe grele
Dela prietenele mele.

bucurie, pentru-că în aceasta vede che-
zășia pentru isbânda cea mare. Și o
astfel de armată e astăzi poporul ro-
mân din Ungaria. Adevărați patrioți,
care stau în cea mai strînsă legătură
cu gândul și dorințele poporului, bărbați
cu lăpedare de sine, care merg neîn-
fricoșați și în neclintită convingere spre
fînta lor, aceștia sînt astăzi conducătorii
poporului român din Ungaria, și faptul
acesta trebuie să-i pună pe griji și-i va
și pune în cele din urmă și pe contrari
și-i va aduce la adevăr.

Și prietenii noștri maghiari ar face
într'adevăr bine, ca în loc să se peardă
vremea cu izbucniri de turbare neîndrep-
tățite, să asculte la vreme glasului minții
și să între pe calea înțelegerii, pentru-că
chiar și o învingere în această luptă în-
semnează o primejdie a intereselor ma-
ghiare de căpetenie, și o înfrângere ar în-
semna ceva și mai mult.

Sêrbii despre conferența noastră.

„Zastava“, foaia sêrbă ce ese la
Neoplanta, scriind despre conferența noastră
națională, zice între altele și următoarele:

„Toate aceste semne ne arată, că
stările și împrejurările în care trăesc
naționalitățile în Ungaria nu răspund
trebuințelor, nici intereselor de care ar
trebui să poarte grije toți aceia care-și
iubesc patria. Asemenea semne au fost
fără îndoială care au împins pe Români
— cea mai straznică naționalitate
din Ungaria — să se scoale în câmp
deschis în contra Ungurilor, să ducă
lupta în ziaristică și la adunări — și
totdeauna în marginile legii — pentru
drepturile lor, pentru păstrarea națio-
nalității lor. Cea din urmă adunare
românească a arătat ce și câte poate
un popor când e strîns unit, nedes-
părțit, când e condus de oamenii sei
cuminți, patriotici și cinstiți.

Înfrățirea româno-slovacă.

Sub acest titlu „Tribuna“ dela
23 Iulie (4 August) scrie:

„Aseară am primit din T.-Sân-Martin
următoarea telegramă:

„Slovacii numeroși întruniți cu
„prilejul sêrbărilor oprite în memoria
„lui Kollár, salută pe frații și tova-
„rășii de luptă români. Redacția zia-
„rului „Národné Noviny“.

Redacțiunea „Tribunei“ și ea a
trimis la Turceanski-Sv.-Martin urmă-
toarea telegramă în limba slovacă:

„Nebojte sa hrúzovlady, ona je
„vzdí znakom nastalej slabosti zú-
„fajúceho nad svojou budúcnostou.
„Sláva! Nazdar! volajú Vám Vaši
„spojenci Rumuni“.

Pe românește: „Nu vă temeți de
prigoniri; ele sînt totdeauna semnul slă-
biciunii ce a apucat pe acela, care nu
mai are nădejde în viitorul seu. Slava!
Înainte! Vă strigă aliații vostri Ro-
mânii“.

SCRISORI.

Cut, 20 Iulie 1893.

Cinstită Redacție!

La scrisoarea tipărită în „Foaia Po-
porului“ nr. 28, subscrisă de dl notar al
Poenii Ilie Pop, și botezată „Întimpinare“,
îmi țin de o sfîntă datorință a răspunde deo-
camdată cu acestea:

Declar sincer că atât ceea-ce a scris
„Adevărul“ despre examenele dela Poiana, cât
și „Întimpinarea“ domnului Pop le-am cetit
și rescetit și nu puțin m'am judecat asupra
lor. Și după multă frământare a minții și ju-
decății mele am ajuns la următoarea conclu-
siune:

Ceea-ce a scris „Adevărul“ despre de-
cursul examenelor dela școalele din Poiana,
pe mine nici nu m'a bucurat nici nu m'a su-
părat, și aceasta fiindcă în numita corespon-
dență s'a caracterizat și mult neînsemnata mea
persoană. Și ca dl Pop să fie și mai liniștit
în lauda adusă mie de „Adevărul“ îi răspund
cu vorbele marelui apostol Pavel: „Mie a mă-

lăuda nu-mi este dat, și dacă m'aș lăuda aș
pute numai întru neputințele mele. Te asigur,
domnule Pop, că nu numai laudele, dar' nici
calumniile nimănui, nu sînt în stare a mă
mișca, ambele mă lasă rece, ambele neclintit
în urmărirea idealului meu.

Întimpinarea d-tale însă nu numai nu
m'a supărat, dar' m'a chiar indignat, ba aș
pute zice și mai mult m'a revoltat în cele mai
nobile sentimente ale mele, dar' bine înțeles,
nu ca individ, ci ca pe un om care represent
oficiu de director al numitelor școale.

Și m'am revoltat, domnule Pop, nu din
senin, ci fiindcă d-ta ai cutezat a spune lumii
prin numita „Întimpinare“ prea multe neade-
văruri, așa:

Cel mai revoltător dintre toate este cel
referitor la povestea (ți zic acum și eu po-
vestea, deoarece-ce n'a meritat mai mult) dom-
nului învățător Ar. Șerb despre episcopul Moga,
a cărei apărare o razimi d-ta, cu următoarea
d-tale mărturisire: „Că da, s'a auzit și la alte
examene și în alți ani povești cu mult mai
nepotrivite, ba chiar periculoase pentru noi și
școalele noastre etc.“

Apoi eu ca director și astfel ca cel mai
deaproape observator asupra învățămîntului
din numitele școale, resping această mărtu-
risire a d-tale cu mare indignațiune, o declar
de cel mai revoltător neadevăr, de calumnie
chiar.

Eu mărturisesc sincer că de 8 ani de
zile de când am norocirea de a purta nu-
mitul oficiu, lecțiune mai nepotrivită și mai
neinstructivă ca a domnului Ar. Șerb, despre
episcopul Moga n'am înțeles să se fi propus
la școalele din Poiana. Te provoc dar', dle
notar, spune lumii sincer și respicat care în-
vățător a propus și ce material de învățămînt
a-i aflat d-ta ca nepotrivit și periculos chiar
școalelor noastre, ear' dacă nu vei pute, re-
trageți mărturisirea? Tot neadevărata este
și mărturisirea d-tale basată pe spusele unor
preinși fruntași din Poiana, că adevărat mult
stimatul domn protopop Droc numai cu
ocasiunea examenelor ar fi cercetat școalele
din Poiana. Nu e drept, domnule notar, nici
ce zici că 'ți-a spus alții, nici ce crezi că
știi d-ta. Eu pot să-ți dovedesc d-tale și
lumii, nu după spuse băbești, ci din „condicele
școlare“, că dl protopop Droc în cei trei ani
din urmă de când ești d-ta ca notar la Poiana
de 5 ori a cercetat școala afară de examene,
și adevărat: de 3 ori a presidat conferențele în-

Vai, mândruțo, cum te-aș bate
Da 'mi-'is mâinile legate,
Legate cu ață albă,
Nu te pociu bate de dragă.

De-ar avè badiu o sută
Pe mine nu mă mai uită,
De-ar avè badiu o mie
Și pe mine tot mă știe.

Eu iubesc, maica mă 'nvață
Să iubesc de dimineață,
Tinerel fără mustață
Car' se 'nvață-a strînge brață
Și-a săruta cu dulceață,
Copile albe la față
Subțirele la trupșor
Și făcute binișor.

Cine 'n lume nu iubeste,
La ce focu mai trăeste,
Cine nu ști ce-i iubitu
Poate săruta pămîntu,
Da eu nu 'l-oi săruta,
Că 'mi acră inima.

Lasă, badio, iubitu
Că te faci ca pămîntu.
De m'aș face ca lămpașu
Tot iubitu-i drăgălașu,
Tot iubitu-i cu dor mult
Despărțitu-i cu urit,
Tot iubitu-i cu dor mare
Despărțitu-i cu 'ntristare.

Doru badi dela munte
M'a ajuns aseară 'n curte,
Doru badi dela țeară
M'a ajuns aseară-afară.
Măi, badițo, pentru tine
M'a bătut maica pe mine,
Și când m'a lăsat de-a bate
'Zi-s'a de tin' să n'am parte,
Să n'am parte nici noroc
Să fiu cu tine 'ntr'un loc.

Comunicate de Maria Popa.

Îniordanul și Țiganul.

Ierte-mă dragul Dumnezeu și oamenii
care vor vrea, că nu știu ce să mai zic gân-
dind la vremile ce-mi spun bătrânii noștri
c'or ajuns! Hm! Par'că se potrivește zisa:
lumea lui căciulă. Dar' să nu-mi luați nu-
mele în bătaie de joc dacă vă spun de pe
obada inimii că de multe-ori stau în cumpeni
și mă întreb singur: măi, mă, tu rizi, rizi de
câte-auzi, da oare de ce și cine! griji ca să
nu rizi de tine!? Da dacă câte se aud po-
vestind și cimilind prin orașe și prin sate se
fi fost adevărate!? Ce știi, că lumea asta nu-i
de ieri-alaltăieri ca tine și nici așa mică nu-i
ca satul tău?... Dus atunci cu gândurile
par'că vîd o lume nouă, și o altă viață, canii
dându-se pe ghiață și-o guduță-'n săniuță...
Pradă risului mă dau vîzînd iepure vara co-
sînd, iepuroaica fîn strîngînd, pui după ea
greblînd...; șoarece cu pălărie, iepuroaică cu
mintie...; vîd lupii pîscînd printre oi și ursul
pîcurar zicînd în cimpoi... și mai vîd și Ți-
gani cum potcovesc purecii... și vîd cum la
un Țigan intră popa cu Jordan...

Pe atunci ca azi, crăznicul era dreapta
popii, ducea rîndul scaiului. Părintele preot
cîntă, mă rog D-Voastră, Îniordanul, dară cu

vătătoarești și de 2 ori a cercat pe fiecare învățător în clasă. Și aceasta a făcut-o d-sa cu multă dragoste și în anii antecedenti. „Adevărul” pe care te superi d-ta că prea laudă pe dl protopop Droc, îți spun, dle notar, că din punctul meu de vedere judecându-l nimic n'a greșit. Au doară ai fi d-ta în stare a conduce mai bine examenele ca d-sa, au doară vei susține și ai dat dovezi că știi să prețuești pe învățătorul adevărat mai mult decât dl protopop Droc? Se poate, dar' fapte dela d-ta încă n'am văzut și nici n'am auzit. — Dar', că în cele mai multe parohii din tract, pâr. protopop a stăruit la ridicarea salariilor învățătoarești și 'i-a și succes în cele mai multe e fapt, pe care nici d-ta nu-l poți nega. — Judece acum iubii cetitori pe a cui parte stă adevărul și cine e cel cu judecata dreaptă. A trage la îndoeală vredniciile dlui protopop Droc pe terenul școlar, este un ce prea cutezător, un ce, ce numai pe omul cinstit nu-l caracterizează. În fine a susține despre Poenari că posed cel mai nesigur isvor de viață, că trăesc după un plug de salce, este și acesta un neadevăr strigător la cer, este negarea puterii noastre de viață. Te întreb, dle Pop, unde ai mai văzut d-ta un popor mai viguros, mai plin de viață, mai moral, mai econom, mai harnic și mai iubitor de cultură ca pe Poenari? Unde un popor care în urma vitregităților vremii a fost necesitat a se așeza între niște dealuri de tot sterile și deși fără moșie totuși știe să trăească bine? Și acum, când acel popor 'și-a creat din al seu: o castă de meseriași buni, una și mai mare de neputători destoinici și alta de moșieri pe satele din jur, — acum când tot din al seu, în mai puțin de 20 ani, 'și-a edificat și 2 școli frumoase, acum ce le mai trebuie pentru asigurarea viitorului decât dascăli destoinici, și „Adevărul” pe care d-ta te-ai supărat atât de rău tocmai aceasta o dorește.

Preoți, învățători și tot felul de conducători le mai trebuie bravilor Poenari și comună mai aleasă ca a lor rar o să se afle pe pământul românesc. Însușirile nobile ale Poenarilor merită să fie cunoscute, studiate și urmate de toți câți poartă nobilul nume de Român.

Atâta pentru liniștea mea sufletească și pentru ferirea întunecului din calea luminii.

Emanuel Beșu,
directorul școlilor din Poiana.

ochii era ca Țiganul cu unul la făină, altul, la slănină... și cum ti pica ceva drag ochiului, numai făcea semn crâșnicului și las' că nu era în traistă când eșiau din casă!

Minune se pricepeau la meșteșugul ștersului și colibiau pe bieții credincioși mai de una mai de alta, cât dela o vreme oamenii luau știre de năravul lor și 'și goliau căsile de mărurișuri în calea Iordanului...

Țiganul din sat ca creștin curat în toată ziua ar fi vrut să vină popa cu Iordanul la dînsul, ci-l gata adevărat că Iordanul sfântul mai îl făcea fără de ciocan, mai fără de clește... cât jinuia pe-aci pe-aci că într-o nimeră s'a trezi fără de ileu și atunci vai de capul seu!...

Vre-o două-trei Iordane tot cu năcaz de perderi le-a trecut Țiganul, pentru care îi veniau mângăieri din ogoelile Țiganei numai. — Că dacă-'s ângerii ângeri curați, ce au ei de a face cu ciocanul și cleștele mele.

Da de vor fi ângeri și de Țigani de ai noștri îl taie Țigana, mai știi ce, friptule, da dacă o fi nu altu numai tată-to sormanu... și-l știi cătu-i de secătos de răchie; cât de cât nu s'a mai căpeta cu ele?...

Și într-o zi de Iordan, când Țiganul oțelia o bardă, numai ce aude zângălaul vestind la

Brad, în 1 August n. 1893.

Noi poporenii din această comună fiind mai toți economi, muncim din noapte până în noapte săptămâna întreagă, ear' Dumineca și în sărbători știm să ne ținem legea, având datorință sfântă a merge la sf. biserică, ca acolo împreună cu mic cu mare să înălțăm ferbinți rugăciuni către ziditorul și făcătorul nostru Dzeu.

Eată dar' suferințele: În Dumineca a 9-a după Rusalii, 18/30 Iulie, adunându-ne în sf. biserică ca să ascultăm sf. liturgie, preotul lipsește, tot asemenea se întâmplă și în ziua de Pr. Ilie. Adevărat dl preot e silit a administra și în comuna Sadu, însă fac întrebare mai marilor noștri, de unde a căpătat domnul preot ordin, — fiind preotul nostru, — ca să meargă în Sadu, să administreze la câțiva oameni, ear' pe noi un popor să ne lase fără preot în Dumineci și sărbători?

Pe Sf. Rusalii tot așa s'a întâmplat, și anume: în ziua de Rusalii în locul dlui preot al nostru a venit dl preot Valeriu Florianu din Racovița, însă numai când erau cântăreții pe la „Laude”; a 2-a zi de Rusalii a venit pe când se spună căzania, atunci un om uitându-se pe fereastra de către stradă strigă: Vine popa! Bietul cantor a fost silit a răsfoi foile ear' îndărăt, a începe slujba de nou. Vecerniile din ziua întâia și a doua, nefiind preot, rugăciunile, care trebuie a se zice de către preot „eară și eară plecând genunchele” nu le-a zis nime.

A 3-a zi de Rusalii au tras slujitorii bisericii de dimineață clopotele, după obicei, ne-am adunat câțiva oameni, însă nefiind nici popă, nici cantor, nici învățător, am eșit din sf. biserică, mâhnii până în suflet, neștiind ce să mai zicem.

București (cottage Hunedoarei), 23 Iulie 1893.

Domnule Redactor!

La îndemnul dlui preot gr.-or. Petru Popa, în comuna noastră București, la trei luni după venirea foi la alți abonenti, am primit și eu ca să 'mi-se trimită „Foaia Poporului”. Nu 'mi-e greu să 'ți mărturisesc, că până a nu vedea iubita foaie a D-Voastre mă căiam că pentru-ce nu am ascultat de vorbirea domnului preot. Credeam că „Foaia Poporului” va fi o foaie numai pentru preoți, învățători și pentru domni, adevărat pentru oameni culți; așa că noi plugarii nu o înțelegem și înzadar vom da

ușe sosirea Iordanului. Grabnic scoate barda roșie din foc și o aruncă pe ileu limpezindu-'și capul de gândurile ponosite de mai înainte.

Popa top! pe ușe cu crâșnicul glăsuind încet pe nas cu cât bleasc 'i-a fost rămas:

Îniordane, mări Țigane,
Bunu-i curechiul cu carne,
Că de oală nu se lipe,
Șterge barda, mări Filipe!

D-sa Filipe, crâșnicul, văzând că popa abia își mai aduce abur de oboseală îi ia coada cântării din gură și o mină el în glas tremurător:

O ștersei dar' mă fripsei,
C'o băgai în traistă
Și trecu... sub laviță!...

Ear' fărțatul din coala, Țiganul, cu jale începă a lăcrima văzându-'și barda trecută prin purgatoriul crâșnicului și gândi în sine, că tot prin acel loc ar fi trecut și ciocanul și cleștele perite dacă s'ar fi nădăit de una ca aceasta.

Romănuț Bortos.

bani pentru ea. Mă înșelasem tare, dle, că cetind și eu „Foaia Poporului” dela preotul nostru îmi părea că sunt mulți ani până voi avea și eu această lumină în coliba mea, adevărat mult iubita noastră foaie.

Acum vedem și noi plugarii, că D-Voastră cu cea mai mare bunăvoință, din adâncul inimii trimiteți această rază de lumină în limba noastră poporală, pe care o pricepem și cred că o pricep acum toți plugarii noștri români. De prin toate părțile ne vestiți nenumărate întâmplări ce se fac astăzi în lumea mare, și mai tare despre cele-ce taie astăzi foarte adânc traiul neamului românesc.

Nu e destul astăzi de năcazurile și sarcinile ce suferim de vre-o 26 ani, care ne-au îngropat până în grumazi; ci altele ne amenință din nou; vom să pățim și noi ca frații noștri „Moți” cu vătura de sânge dela Scărișoara.

Onorabilă Redacțiune! Noi poporul din comunele București, Șesuri și Rovina, comit. Hunedoarei, suntem trei sate, hotarul e nedespărțit, păduri comunale avem laolaltă, dar' nu le folosim, decât numai puțin tirșoriu ce se află pe locurile proprietarilor. Partea cea mai mare din pădurile noastre le-a luat erarul demult dela noi, de 11 ani avem pîră cu erarul. Avem dreptul dela moși-strămoși să aducem 2 zile în săptămână lemne de foc fără bani, lemne pentru mori să căpătau fără bani, ear' pentru edificii economice căpătam ori de unde pe bani. Acum ni-s'a luat dreptul acela de vre-o 7—8 ani; numai uscături de pe jos căpătam carul cu 70 cr., ear' lemne verzi nu se capătă de ai da 5 galbeni pe un fir, decât pentru edificii de moară cu multă rugămintă, plătit înzecit.

Pentru mori dăm dări grele, altă dare dăm erarului pentru apă, căci isvorește din pădurile sale, ca-și-când ei ar fi deschis isvarele în munții lor; precum odinioară marele proroc Moise în pustia Sinaia, când a isvorit apă din peatră poporului jidovesc, cu toiagul prin minune d-zeească.

Pîra noastră cu erarul încă nu s'a gatat până acum, au mers de nenumărate ori trimiși din comunele noastre pe la tribunal în Deva, dar' nimic n'au isprăvit, până-ce dela o vreme ne trezim, Mercuri după Paști în 31 Martie, 1893, că ne trimite erarul un inginer care a măsurat întreg hotarul comunelor noastre, adevărat pășunatul și pădurile ce s'au ținut de comune și pe urmă pădurea erarului. După-ce gata cu notița de mapă ne zice că în termen de 2 săptămâni vine comisia dela Deva afară, să căpătam dreptul liber; așteptăm azi, așteptăm mâine, nu mai primim nici un răspuns. Două luni după aceasta primim înștiințare dela judecătoria din Deva, că pe o zi anumită să ne aflăm toți în comuna București, să așteptăm că vine comisia. Aleargă bieții preoți cu primarii și alți oameni din toate trei comunele, stau toată ziua în București într-o drăguță de zi când e lucrul câmpului mai mult, de să lucră în capul gol, dar' nimenea nu vine, până-când în 3 Iulie ne trezim că primarii noștri sînt chemați la Bradu, la pretorul, unde îi aștepta vicecomitele din Deva.

Împreună cu primarii au mers la Bradu și preoții noștri, unde vicecomitele li-a zis așa: că trebuie să ni-se iee pășunile și pădurile comunale după porunca ministerială și atunci căpătam dreptul dela erar, ce-l căutam cu pîră. La aceasta au răspuns primarii noștri zicând, că nu voim ca să ni-se iee pășunatul și pădurile satești, care le ținem cu dări grele, rămase din pământul nostru din rîpe și colțuri. Aceste locuri abia le paștem cu vite mărunde

partea cea mai mare diu hotarele noastre sătești, ear' vitele mari numai în pământul nostru propriu le ținem. În cauza aceasta a luptat mult aprigul nostru preot din Rovina, Ioan Câmpeanu, dar' pretorul nu l-a suferit mult să vorbească, ci au scos pe preoți afară, zicând că preoții strică poporului și sunt numai niște agitatori. A mai zis vicecomitele, că gornicii nostri de român trebuie să cadă și să vină în locul lor anumiți pădurari unguri învâțați, cu gulere de aur și cu pinteni, care sunt înaintați în pădurărit până la genunchiul broaștei. La toate acestea ai nostri nu s'au învoit, dar' fără voea lor s'a luat protocol.

Dar' noi Românii ce vom mai face acum? Primejdia e la ușe, în tot chipul ne întimpină. Ce să facă Românii nostri acum dacă vor lua pădurile și pășunile noastre sătești? Unde își vor paște vitele mărunte, de unde vom aduce surcele pentru foc? Cum vor mai pute ține vite cu care se-și plătesc dările cele fără căpătâiu? când vin cei cu pinteni executori de dare cu pene de vultur în pălărie, de tremură bieții nostri săraci, văzând că le duce vitele neputând solvi dările. Toate acestea să le lăsăm la o parte și să ne îngrijim pentru ziua de mâine.

Mai departe datori suntem toți plugarii români, tineri și bătrâni, toți abonemenții să zicem din adâncul inimii, ca bunul Dzeu să lungească firul vieții la acela, care și-au deschis rostul seu mai înainte, să ni-se trimită și nouă plugarilor această rază de lumină „Foaia Poporului”, — și eară zic: Dzeu să trăească pe toți luptătorii și apostolii românismului nostru, care luptă zi și noapte neîncetat pentru noi, care zic că isbânda noastră se apropie, care ni-au aprins lumina în mâni din vreme, ca să ne trezim din somnul cel de moarte în care voesc să ne adoarmă patrioții nostri unguri ca înainte de 48 pe vremea iobăgiei.

Dorim ca bunul Dzeu să aducă și pentru noi Românii un viitor mai bun cât mai curând.

Cu toată cinstea

Militon Domșa I. Gligor,
econom.

CRONICĂ.

Faptă vrednică de laudă. Domnul Radu Popea, făclier și negustor în Satulung, îndemnat de dragostea pentru neam și doritor ca cetitul să se răspândească cât mai mult între Români, a plătit administrației foi noastre 11 abonamente pe jumătate an pentru a fi împărțite la oameni săraci, dar' știutori de carte. Fie, ca dl R. Popea să găsească încă mulți urmași întru a săvârși asemenea românești fapte.

*

Binefacere. Ni-se scrie din Vălișoara, com. Hunedoarei, că la indemnul economului Toader Vraciu acolo încă demult s'a început adunarea de bani pentru restaurarea bisericii gr.-or. Azi biserica este deplin restaurată. Între cei care au contribuit la adunarea fondului se amintește cu laudă numele preotului Petru Laszlo, care a îmbrățișat cu multă iubire această cauză bisericăscă.

*

Petrecerea din Gura-Rfului. Despre petrecerea din Gura-Rfului, ce s'a ținut Duminecă trecută, ni-se scrie de acolo: Duminecă s'a ținut aici o petrecere cu joc, care a început sus în deal și s'a urmat jos, în edificiul școlar. Au luat parte atât cărturari, cât și țărani. Între alții am avut onoarea a saluta în mijlocul nostru pe venerabilul domn Dr. Ioan Rațiu cu

doamna și d-șoara Dorina, dl protopop Droc cu doamna, dl profesor Droc din Giurgiu cu doamna, dl profesor Petrișor din București, domnișoara L. Muntean din București, doamna Crișan, dl și doamna Boiu din Sibiu și alte multe persoane din Seliște și alte comune. Ca ori-ce petrecere, așa și aceasta a avut caracterul unei manifestațiuni naționale. Preotul Muntean a bineventat în numele comunei pe dl Rațiu, care a răspuns apoi printr'o vorbire caldă, ce a însuflețit pe toți cei de față. Jos, la școală, au mai cuvântat dl preot Manta pentru luptătorii dela „Tribuna” și „Foaia Poporului”, i-a răspuns dl I. Russu Șirianul; dl Dr. I. Beu (Orlat) a ridicat paharul pentru luptătorii naționali și pentru solidaritatea tuturor Românilor. Jocul a urmat până înspre ziua.

*

Știre îmbucurătoare. Din Arad ni-se împărtășește că „Victoria”, institut de credit și economii a cumpărat cu 55.000 fl. o casă cu două etaje în strada principală, chiar vis-à-vis de casa orașului pe piața cea mai frumoasă din Arad. După urcarea capitalului de acții dela 100.000 fl. la 300.000 fl. din toamna trecută, în scurt timp acesta este al doilea succes eminent al acestui institut românesc, al cărui renume este deja atât de bine stabilit și cunoscut chiar și în fața străinilor. Gratulăm direcțiunii și acționarilor pentru această nouă idee și câștig economic național.

*

Prostii ungurești. Ni-se spune, că domnul D. Șofană, econom din Poiana, umblând de Sâmbătă în afaceri prin jurul Aradului, la Ghioroc a fost oprit de câtră gendarmi, care l-au păzit în camera sa de Luni, când a plecat trenul. Nu i-s'a dat drumul decât după-ce fisolgăbirul din Arad a luat un proces verbal, pe care însă domnul Șofană nu l-a iscălit, fiind procesul verbal rău încheiat. Atât domnul Șofană, cât și alți doi tovarăși ai d-sale au fost întrebați că ce caută pe acolo, câți au venit și pe unde au umblat. Arătând pasaportul, au fost liberați. Neghiobi cum sunt, Ungurii au crezut că economii români sunt advocați îmbrăcați în haine țărănești, mai ales după-ce i-au văzut jucând biliard și au auzit că sunt din părțile Sibiului. l-au ispitit și despre Memorand. Ne așteptăm acum ca mâine ca foile ungurești să scrie, că la Ghioroc s'a pus mâna pe mai mulți „agitatori daco-români” și agenți panslavi!...

Loc deschis. *)

Coriștilor spre orientare.

Deoarece ce la cursul de musica vocală din Lugoj sunt insinuați participători în număr suficient, cu aceasta se anunță că cursul se va ține. Acei domni, care poate de acum se vor hotărî a lua parte la curs, se mai pot insinua încă până la 1 August st. v. a. c., în care zi se vor începe și prelegerile, la oarele 9 dimineața.

I. Vidu.

Chișcădaga, la Sf. Proroc Ilie 1893.

Subscrisul în numele comitetului nostru parochial gr.-or. din Chișcădaga, protopresbiteratul Geoagiu I., viu cu toată îndrăzneala a vă ruga să binevoiți a publica în coloanele mult prețuitului D-Voastre ziar următoarele daruri ce s'au făcut bisericii noastre de aici prin domnii Petru Moga și Nicolae Hanăș

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

din Hertigani, protopresbiteratul Zarand, care înțelegând de biserica noastră că e săracă și că poporul de aici în urma clădirii din anii 1866/7 cu mari cheltueli e tare înăpoi, încât nu e în stare a mai împodobi-o cu cele de lipsă, ne pomenirăm în ziua de Rusalii a. c. cu acești doi oameni evlavioși intrând în biserica noastră cu un prapor frumos, care s'a și sfințit în aceeași zi cu ocasiunea scoaterii sftei cruci la țarină prin părintele Nicolau Popoviciu, paroch local.

Bine au luat seama oamenii nostri că ce îi lipsește bisericii noastre mai tare, n'au trecut mult și Duminecă, în 11 Iulie v., ne pomenirăm de nou cu dinșii, intrând eară în biserica noastră cu o cădelniță foarte frumoasă, cărei asemenea cred că nu se va afla în nici o biserică din jurul nostru.

Deși acești evlavioși creștini și făcători de bine ar voi ca nobilele lor fapte să nu fie vestite lumii, totuși noi suntem îndatorați a le mulțumi publice și a ruga pe Dumnezeu, de câte-ori vom privi la acele odoare, ca să le răsplătească însutit de unde au jertfit pentru noi și biserica noastră. Dee-le D-zeu vieată fericită și îndelungată ca să mai poată face astfel de fapte bune unde va fi lipsă. Dee D-zeu și altor creștini de ai nostri gânduri ca să-și imiteze.

Melidon Jitcescu, agronom.

Tirgurile din săptămâna viitoare.

Duminecă, 1 August: Avrig.

Luni, 2 August: Papolt.

Marti, 3 August: Deregneu, Săn-Paul.

Mercuri, 4 August: Eted, Harașcherec, Kendi-Lóna, Sulemed, Șomcuta-mare, Előpatak, Voila.

Joi, 5 August: Ghernesig, Előpatak, Sebeșul-săseșc.

Sâmbătă, 7 August: Aiud, Lupu.

Prețul mărfurilor.

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 29 Iulie v.: s'au notat: ungurești bătrâni grei 48.— cr. până 49.— cr., de mijloc 48.— cr. până 49.— cr., ungurești grei tineri 52.— cr. până 52.½ cr., de mijloc 51.— cr. până 52.— cr., ușori 49.— cr. până 50.— cr., marfă țărănească grea 46.— cr. până 47.— cr., de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., ușoară 47.— cr. până 48.— cr., românești, grei —.— cr. până —.— cr., transito grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc —.— cr. până —.— cr., transito ușori —.— cr. până —.— cr., transito sârbești grei 49.— cr. până 50.— cr., transito de mijloc 49.— cr. până 50.— cr., transito ușori 47.— cr. până 48.— cr.

Cursul pieții din Sibiu.

Din 29 Iulie st. v. 1893.

Hârtie-monetă română	Cump.	9.74	Venz.	9.80
Lire turcești		10.08		11.15
Imperiali		10.10		10.18
Ruble rusești		1.29		1.31

LOTERIE.

Tragerea din 5 August n.

Budapesta: 40 52 2 35 15

Tragerea din 9 August n.

Sibiu: 18 84 79 78 31

Calendarul săptămânii.

Zilele	Calendarul vechiu	Calendar nou	Soarele
	Dum. a 11-a d. Ros., gl. 2, sft. 11.	răs.	ap.
Dum.	1 Aug. + Sc. c. și S. Mac.	13 Casian	4 43 7 25
Luni	2 Ad. Moast. S. Stef.	14 Eusebie	4 44 7 23
Marți	3 Cuv. Păr. Isachie	15 + Ad. Mar.	4 46 7 21
Merc.	4 SS. 7 Coc. din Efes.	16 Rohu	4 48 7 19
Joi	5 Muc. Eusignie	17 Bertram	4 49 7 17
Vineri	6 (+) Schimb. la față	18 Elena	4 51 7 15
Sâmb.	7 Cuv. M. Dometie	19 Ludovic	4 53 7 13

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianul.

ECONOMUL

redactat de D. COMSA.

Călimdarul economic.

August (Măsălar).

Acasă și în grădină. Asigură nutrețul și rodul spicoaselor contra focului, ear' viile, cucuruzul (păpușoiul, mălaiul), varza (curechiul), cânepa ș. c. l. contra grindinei (petrii). De când cu adusul snopilor și până-vei fi adăpostit grăunțele, ține galițele închise. Pregătește și, cerând trebuința, reparează mașina, ciurul și celelalte unelte de treerat, de vânturat și de curățit bucatele. Alege de prăsilă fruntea grăunțelor. Nu arunca pe gunoiu gozurile atât de bogate în sămințe de buruieni, ci dă-le galițelor să aleagă grăunțele rămase și apoi le arde. Așează grăunțele vânturate în coșuri aeroxse, însă numai după-ce s'au uscat îndeplin. Împreună roii slăbuți și ține în preajma stupinii o tipesie cu apă și mușchiu curat. Curăță merele și perele de coaje și de coceni și apoi le uscă, în cuptor pe gratii (lese) de nuiete sau întinzând felile pe ațe la soare. Scaldă și curăță rîmătorii (porcii) de murdărie. Pregătește siropul (sucul) de smeură. Spală ferestrele cu vinars (rachiu) și creță pisată mărunt, ear' oglinzile cu un burete (sponghe) de șters muiat în spirt. Freacă vasele și celelalte obiecte de aramă și de cioaie cu lămâi mucegăite, porțelanul cu leșie și cusitorul cu leșie și cadte, un fel de buruiănă proprie fînațelor apătoase.

Pe timp secetos udă altoii și pomii ro-ditori din greu. Prinde urechelnite în bostani găuriți, ear' vesprii în sticle cu miere otrăvită, așezată între crengi. Curăță pomii de restul crengilor uscate și altoii de mlădițele pădurețe (sêlbatic). Culege poamele văratic pe timp rēcoros, câteva zile înainte coacerii depline. Nu mânca și nu îngădui copșilor să îndoape poame necoapte. Îngrașe pometul cu mult compost sau cu gunoiu fluid (curgăcios), pregătit din urină (ud) stătută, cenușe, sange, găinaț și multă apă. Aplică la oculat (altoirea în ochiu) surcei de soiu ales, proaspeți și îndeplin desvoltati.

Udă legumile și florile seara pe rēcoare, de câte-ori pămēntul amenință a se usca. Ciupește cotoarele (lugerii, vițele) bostănoaselor (pepeni, crastaveți, bostani, dovleci) și așează fructele de prăsilă pe scāndurele, cărāmizi ș. c. l. Culege păstăile și alte fructe de legumi cu ajutorul foarfecilor. De este sē ai ce culege la toamnă, seamēnă din nou fasole și mazēre de araci cum și spānac (spinac, spinat), calarabe, lăptucă (sălată, șelată, saladă), ridichi și chiar crastaveți. Culege și pune la uscat sēmințele coapte de legumi și flori.

În pădure și la câmp. Taie arborii (pomii) cât mai aproape de pāmēnt și alege lemnul de lucru cu deosebită îngrijire. Nu îngădui vitelor să calce și să pustiească arborii mititei, nici să pască coastele prețioase și surpăcioase. Taie lemnele de foc cu feres-treul (firezul), în lungime de 1 m., și învață-te a le vinde în cātățimi de câte 1 „stānjin (orgie) metric“ sau de „metri cubici“. Strînge și vinde sau folosește însuși cepii (crengile) groși și obli de brad drept, pari foarte trainici și prețioși. Întrebuințează tārțta (făina) din joagē ca așternut pe seama vitelor sau și ca gunoiu, care se pregătește lāsāndu-o să putre-zească în amestec cu frunziș, cetină, așchii, buruieni, mușchiu ș. c. l.

Cosește otava și alte nutrețuri în floare, ear' nu după-ce au trecut în sēmēnță. Până a nu fi apucat trifoiul să odrăsească din nou, stîrpește cuiburile de rocoină (toroțel, mētasă) prin arderea de paie stropite cu petrolu. Alege de prăsilă fruntea trifoiului, care trebuie uscat pe capre; altcum se scutură tocmai ce este mai prețios. Nici acum nu e prea tārziu să sameni muștar alb sau napi tomnatici, firește în oprit, d. p. în miriștea dintre cucuruze. Decāt să smulgi cânepa cu rădēcini cu tot, care și așa nu sînt de treabă, mai bine este să o tai aproape de pāmēnt, punēndu-o la topit (dobit) în apă limpede, dacă se poate, într'o groapă cāptușită cu scānduri și ferită de în-cări și de nāmol (noroiu, glod). Rărește cu-curuzul pe unde ar fi rēmas prea des și smulge puii (vlāstarele) fără amnare. Nu despoia de foi napii (sfeclele), varza (curechiul) și așa m. d.

Reuniuni de credit rurale.

(Sfîrșit.)

Îngrijirea, că nu vor veni mijloace, n'a împedecat nici în părțile cele mai sārache înființarea unei reuniuni. După experiențele făcute nici în părțile acele n'au lipsit banii, dacă s'a fost îngrijit de o administrațiune conștientioasă.

Mijloacele bănești de regulă trebuie la început împrumutate. Dar' pe lūngă acestea trebuie primite și depuneri de bani în sume cāt de mici, deoarece-ce deșteptarea rîvnei spre economisare și prilejul bun de a depune economisările sigur spre creștere au un îndemn binefăcător atât în privința morală, cāt și materială.

Un alt venit fac *părțile fundamentale* ale membrilor, care se poate hotărî cu 10 până în 20 fl.

Banii veniți cum s'a arētat nu se pot întrebuința pentru afaceri primejdioase sau speculațiuni, ci se pot da împrumut numai pe lūngă siguranța cea mai mare; adecă pe lūngă cavenți, ipotecă, zălog sau se pot cumpēra la licitațiuni judecătorești nemișcătoare. Împrumuturi se pot da numai membrilor de regulă pe termi-ni scurți. Numai în casuri excepționale pe termi-ni mai lungi.

Afară de împrumuturi reuniunea poate cumpēra în socoteala membrilor, care s'au insinuat înainte, diverse obiecte, care se pot procura numai în cantități mai mari în mod avantajios.

Pentru a putē acoperi spesele de ad-ministrare, afacerile de împrumut trebuie să deē un prisos. El rezultă din diferența de interese și din provisiune. E cu cale a fixa *camēta* și provisiunea așa, ca să aducă cel puțin un spor de 1½%. Mai cu seamă la început trebuie să fie deo-sebirea aceasta destul de mare, ca să rămānă un prisos mai mare, din care cu timpul să se poată aduna pe lūngă fondul de rezervă și un capital propriu al reu-niunii, precum e prevēzut în statute, „un fond fundațional pentru promovarea in-tereselor economice ale membrilor“. Din cauza aceasta profitul curat, asupra căruia

are să dispună adunarea generală, este mārșinit la un minimum. Nici un profit mare n'ar fi de mare folos pentru mem-brii singuratici, dacă li-s'ar plăti lor, pe cānd un capital al reuniunii nelm-părțibil este de mult bine. După sta-tute un astfel de capital are să se adune până la o sumă a capitalului trebuincios, care rezultă după un șir de ani de sine însuși, adecă până atunci, până cānd va fi reuniunea fără datorii. Cānd se va ajunge aceasta, interesele, precum și partea prisosului destinată pentru crearea capi-talului fundațional *trebuie* întrebuințate pentru scopuri economice ale membrilor în cercul reuniunii.

Capitalul fundațional inatacabil va pune reuniunea în pozițiune de a împlini problema sa deplin. Pe cānd averea fa-miliilor singuratic e supusă schimbărilor, capitalul fundațional dă membrilor scāpē-tați totdeauna un ajutor, e ca o scară, pe care se pot urca earăși. Pentru toți membrii fără excepțiune și pentru cei mai bine situați e un mijloc excelent de a ajuta pentru timpuri grele. E de lipsă deci a se zice în statut, că acel fond e a se susține pentru tot viitorul, și că aceea ce a adunat cu osteneală prezentul să nu se risipe de următori. Statutul normează din cauza aceea, că în cas, cānd s'ar desființa reuniunea, capitalul funda-țional are să se depună la un loc sigur, d. e. la o bancă, până se va înființa o nouă reuniune pe basa statutelor.

Pentru-ca reuniunile fundate după prin-cipiile expuse aici să aibă putere și mai mare, ele pot forma o asociațiune între sine. Nu e acum locul aici de a vorbi despre o astfel de asociațiune.

Voesc numai să amintesc, că unele comune sāsēști au fundat deja astfel de reuniuni. La sfîrșitul anului 1889 existau deja 14 reuniuni cu 650 de membri în comunele Turnișor, Gușteriță, Șura-mică, Șura-mare, Cîsnădioară, Roșia, Mercurea etc.... Reuniunile acestea aveau 106.964 fl. 60 împrumuturi date, 10.716 fl. 92 părți fundamentale, 43.204 fl. 82 depuneri spre fructificare și 58.555 fl. au luat ele dela cassa de păstrare din Sibiu împrumut. O comună d. e., care o cunoașteți mai bine, căci e mai aproape de D-Voastră, Turnișorul, are o reuniune cu 28 membri, 736 fl. 80 părți fundamentale plătite, 6829 fl. bani depuși spre fructificare și 10.558 fl. împrumuturi date.

Prăsirea de pari ieftini și trainici.

Pentru cei mai mulți din viierii nostri cumpērarea atātor pari (araci, lāstari) este o adevērată pacoste. În adevēr, cāte um-blete și tocmele adese zadarnice, cātă trudă și perdere de timp și mai ales cātă chel-tueală până sē-și agonisească parii, de care au trebuință! Prin ținuturile sārache

În păduri adese se întâmplă că oamenii n'au cu ce propti fasolea sau din ce se facă coade la sapă, greble, topoare ș. c. l.

Va fi deci binevenită descrierea unei purcederi, după care economii nostri și îndeosebi viierii se poată prăsi ei înșiși pari din greu, pentru trebuința lor și chiar pentru vânzare. Calea cea mai nimerită este înființarea unei mici păduri de acății (salcămi), care se desvoaltă în grabă și odrăslesc cu îmbelșugare earăși și earăși, producând sumetenie de pari obli, foarte trainici și îndemânatici. Acații se împacă cu aproape ori-ce fel de pământ și isbutesc mai cu seamă pe coastele puțin înclinate din fața soarelui; pământul apăsos, umbra și vânturile aspre dinspre Mează-Noapte și Răsărit nu le priește. Din tulpinile mai bătrâne vedem crescând în cursul verii lăstari (odrasle, vlăstari) puternici, vre-o 2 metri lungi și 2—3 cm. groși, care în anul următor se învîrtoașe și dau naștere la pari frumoși de peste 2 m. lungime și 4—5 cm. grosime.

Acații de sădit se cumpără gata sau se prăsesc din sămânță; 100 acății de un an se pot cumpăra cu 1 fl., de doi ani cu 1.50—2 fl. Pentru un loc de 1000 m. pătrați (= 268 stânjini pătrați) ajunge $\frac{1}{2}$ chilogr. de sămânță în preț de vre-o 30 cr. Cine voește să cruță până și cei 30 cr., n'are decât să stringă însuși sămânța, de cu toamnă, în urma coacerii depline a tecilor de acății, atât de răspândiți la noi. Prăsirea însăși se îndeplinește pe un petec de loc în grădină, la via și peste tot unde tinerii acății se fie scutiți de vite și alte neajunsuri. Pământul se sapă adânc cu hârlețul (arșeul, hârșeul), se greblează și se împarte în straturi (răzoare) de câte 120 cm. lățime. Sămănatul se face toamna după culesul simburilor (sămânței), care se pun în afunzime de vre-o 4—5 cm. și 3 cm. departe unul de altul, în câte 4 șanțulețe (brazde) trase de-alungul fiecărui strat. După sămănat șanțulețele se astupă cu țărână, care se apasă bine cu dosul lopeții sau altceva și apoi se udă bărbătește, dacă se poate, cu străcurătoarea. De altcum, simburii de acății isbutesc destul de bine, sămănați fiind asemenea cucuruzului (păpușoiului, mălaiului) sau altor bucate. Cultura mai departe se mărginește la scormonirea pământului și stîrpirea buruienilor dintre șiruri; cerând trebuința, se udă, firește seara pe răcoare.

Acații de un an se desgroapă primăvara și se sădesc la locul lor statornic, într'un pământ gunoit și arat toamna cât mai adânc. În ajunul săditului se ară din nou și se grapă. Pe seama acăților se potrivesc chiar și locurile rupăcioase și prețipise (prăpăstioase), care altcum nu s'ar pute folosi. Rădăcinile mai groase, numite principale sau fusoase (mure), trebuie scurtate mai bine de jumătate, cu ajutorul cosorului sau al foarfecilor de via. Să-

ditul aiurea și scurtarea au de urmare firească, că rădăcinile se rămuresc și se îngroașe neasemenat mai grabnic decât lăsând acății să crească în același loc. Săditul se se facă în șiruri oable, punând acății la depărtare de 2 m. în gropi cât mai largi. Țărîna se infundă printre rădăcini cu degetele resfirate, apoi se calcă cu piciorul, spre a veni cu rădăcinile în nemijlocită atingere. Urmează ciontarea trunchiurilor până oblu cu fața pământului. Peste vară, acății se sapă și se curăță de buruieni. În cei trei ani următori se ivesc numeroase vlăstări, care și ele se cioantă toamna cu desevîrșire. Prin ciontarea în patru rinduri, lucru firesc, sucii nutritori (măzga) se grămădește în trupini și dă astfel naștere la vlăstări din ce în ce mai puternice, care și ele se răresc prin ciontare, lăsând să crească din fiecare trupină vre-o 12 bucăți cel mult. Vlăstările mai puternice, în număr de câte 6, se despoaie prin Iulie de ramuri până la înălțimea de $1\frac{1}{2}$ m. și toamna se folosesc drept pari, ear' ceea-laltă jumătate se folosește în anul ce urmează. În anii următori nu avem decât să purtăm grije ca fiecare trupină (tufă) să rămână înzestrată cu vre-o 12 vlăstări, 6 pentru toamnă și alte 6 mai slăbuțe pe seama anului viitor.

O scurtă reprivire ne arată că, începând cu anul al patrulea, trupinile produc câte 5—6 pari de grosimea și lungimea cuvenită. Prin urmare, dintr'un loc de numai 1000 m. p., care cuprinde 250 de trupini, vom dobândi an de an 1300—1400 de pari. Atâta e de ajuns chiar și având de a face cu o via de o mare întindere. Parii tăiați se curăță de coaje, se ascut la capătul din jos și se păstrează undeva la adăpost.

Boala cartofilor și lecuirea ei.

Boala cartofilor (crumpenelor, picioicilor, baraboilor), care a căsunat și căsunează pagube une-ori foarte mari, este urmarea unui parazit, cunoscut în știință sub numele de „Peronospora infestans“. Vorba este de niște bureți mititei, care trăesc din sucii cartofilor. După-cum s'a adevărit în timpul mai nou, parazitul ier-nează în tubercule (modălci), de unde călătorește în foi, amenințând recolta cu nimicire. Parazitul odată desvoltat în și pe foile cartofilor cade pe pământ și se încuibă în nouele tubercule. În timp de secetă, el petrece în tubercule oare-cum amorțit fără să strice ceva. Dacă însă timpul continuă a fi umed, tuberculele trec în putrezire în sinul pământului sau și numai după-ce au ajuns în localul de iernat. Semn neîndoișor că boala s'a încuibat este când foile încep să capete o față ruginie. Boala înaintează repede și nimicește tuberculele cu mlădițe și foi cu tot mai ales în verile ploioase; din contră,

în timp de secetă, parazitul pier, uscăciunea fiindu-i nepriincioasă. Urmând după zile ploioase și noureală timp uscat cu soare, cartofii se însănătoșează; venind apoi în atingere cu umezeala, ei se molipsesc și trec din nou în putrezire. Pe scurt, boala merge sporind sau dă înapoi, după-cum umezeala și căldura înriuresc în măsură mai mare sau mai mică.

Pentru de a împedeca încuibarea mai departe a parazitului și cu el a boalei se recomandă ruperea neîntârziată și arderea foilor cât de cât molipsite. Zicem arderea; căci rămânând foile și cotoarele care unde s'au rupt și chiar la oare-care depărtare, boala reîncepe a se răspândi cu grabire. Munca împreunată cu ruperea și arderea foilor este cu prisos răsplatită prin scăparea recoltei de perire. Lucrarea ar trebui săvîrșită pe dată-ce foile încep a se rugini. Cartofii molipsiți se scot pe timp uscat și se păstrează la un loc răcoros și svântat, înlăturând tuberculele cătuși mai puțin bolnave și vătimate. Până a nu-i așeza în pivniță, cartofii ar trebui puși undeva la întunec să se svinte bine, spre a împuțina umezeala atât de primejdioasă.

Un econom din Svițera (Elveția) a stropit cartofii molipsiți, sunt acum patru ani, cu o materie alcătuită din 100 litre de apă, 2 chilogr. de peatră vînetă și $2\frac{1}{2}$ chilogr. de soda. În scopul de a învedera deosebirea, el a împărțit locul de încercat în trei fașii egale și a stropit cu ajutorul unei mături o treime de cartofi în două rinduri, anume la 5 și 30 Iulie n., a doua treime numai odată, ear' a treia a lăsat-o înadins nestropită. La 11 August cartofii nestropiți erau coplesiti de boală, ear' cei stropiți au rămas veseli și încărcati de foi până la sfîrșitul lui Septemvrie. Cu prilejul scoaterii din pământ a cântărit recolta și a aflat în fașia stropită de două-ori tubercule: mari 124 funți, mici 13 funți, bolnave $7\frac{1}{2}$ funți, ear' în fașia nestropită a aflat tubercule: mari 42 funți, mici $7\frac{1}{2}$ funți și bolnave $3\frac{1}{2}$ funți. Va să zică, foaia stropită în două rinduri a produs tubercule mari aproape întreit mai multe decât fașia nestropită; fașia, care se stropise o singură dată, a produs și ea mai multe tubercule sănătoase decât cea lăsată în grija sorții. În asemănare cu sporul recoltei, spesele lecuirii sunt neînsemnate. Sfătuim dar' pe economii nostri să urmeze pilda cu stropirea cartofilor atinși de boală.

Muratul păstăilor de fasole.

În deosebire de păstăile (postăile) uscate, atât de pieloase, sarbede (sălcii) și greu de mistuit, păstăile ernate în stare crudă sunt aproape tot așa de fragede și gustoase ca cele proaspete. Între economiile noastre dela sate se vor fi aflând

destule, care n'au apucat nici măcar să vadă fasole (făsaică, făsoin; pe alocurea mazere) îndeplin verde și proaspătă în toiul-ernii. Vorba este de păstăile murate sau înăcrite, la a căror pregătire se urmează astfel:

Se iau păstăi tinere de araci și se curăță la capete, apoi se spală frumos în apă și se ferb ca de obicei, așa-dar' până-ce s'au înmuiat îndeplin. Acum se pun ca să se sbicească într'o sită și după aceea se așează rinduri-rinduri în borcane de sticlă cu gâtul larg, apăsând bine cu dosul mâinii și turnând pe urmă oțet îndatinat în amestec cu atâta sare câtă se pune în fertura de fasole; oțetul ajungă până deasupra fasolii. În sfârșit borcanele se leagă cât mai strâns cu beșică sau cu hârtie de pergament, se imblojesc cu câte o fașie de paie sau de pânză și se pun la foc într'o căldare cu puțină apă. Ferberea în căldare are să țină 1½ oră cel puțin. După-ce s'au luat dela foc și apa s'a răcorit, borcanele se scot și se așează la un loc răcoros, svântat și ferit de ger, d. p. în pivniță sau în camera de bucate. Fasolea astfel gătită poate fi ernată cu înlesnire. Ea se ferbe peste iarnă fără a mai adăuga sare sau oțet.

Prin orașe am văzut murându-se fasolea întocmai ca varza (curechiul) tăiată. Spre acest scop se iau păstăi foarte tinere, întregi s'au tăiate felii (fălii), se amestecă pe o pânzătură cu multă sare și se așează în borcane de sticlă sau de lut, punând deasupra un strat de sare, apoi 2—3 scândurele și o peatră grea drept povară de tescuit. În preseara gătirii, păstăile astfel murate se pun în apă, spre a înlătura sarea de prisos, când apoi se ferb ca de obicei.

Am întâlnit earăși femei, care opăresc păstăile câteva minute și după-ce le-au sbicit, le sară și se pun la murat întocmai ca varza, pritocindu-le tot la 2—3 săptămâni.

Uscarea pripită a lemnului.

Vrednică de împărțit este pățania unui mésar din Svițera (Elveția). După-cum însuși povestește într'o gazetă nemțească, mésarul cumpărase odată lemne tăiate de stejar, cu totul verzi. În lipsa de loc, nu 'i-a rămas decât să le așeze tocmai în picioare, cu partea din jos pe pământ, lângă un zid înalt. După o jumătate de an s'a apucat să caute prin magazie un lemn de stejar ales și îndeplin uscat, dar neaflând nimic pe plac, 'și-a îndreptat privirea asupra lemnului așezate în picioare. Când s'le întoarcă cu dosul spre soare, ce s'le vezi: lemnele erau înălbite frumos, libere de pete gălbini și întocmai așa de ușoare ca lemnele, care zăcuseră în curs de trei ani. Pământul de lângă zid se îngălbiniise ca-și-când s'ar fi vârsat zamă de tutun (tăbac).

Lămurire: Așezând lemnele în picioare, mazăga (mustul, suctul) apucă calea cea mai firească și se coboară cu repejune înspre pământ, dacă însă lemnele se pun culcate ca de obicei, mazăga se potighește în mersul ei și une-ori se revarsă în țesăturile lemnului, care astfel se pătează ușor și se uscă foarte cu anevoie. După cercetările mai nouă, uscătul lemnului culcate se petrece într'un timp întreit mai lung decum trebuie lemnului, care s'au fost așezat în picioare.

Îngrășați trandafirii cu funingine!

Unul din cele mai prețioase gunoieri pe seama trandafirilor este negreșit funinginea. Prin ferberea cu apă dobândim un gunoiu fluid (curgăcios) care, după-ce s'a răcorit, se toarnă când și când în jurul trandafirilor. Nu trece mult și acestia capătă foi de un verde-închis cum și numeroase odrasle puternice, bogate în flori mândre.

Reînoirea palăriilor de paie.

Palăriile galbene, fiind murdare, se curăță prin frecarea cu felii (fălii) de lălmăe.

Palăriile negre se reînoiesc prin ungerea cu spirt, în care s'au fost dizolvat (topit) bucățele de ceară neagră de sigilat (pecetluit). Adăugând ceară roșie de sigilat în cătățimea cuvenită dobândim o vâpseală, care se poate aplica la *palăriile cafenii*.

Și unele și altele se perie și se curăță mai întâiu de praf (pulbere), apoi se ung cu vâpseala amintită și în sfârșit se uscă la soare. Ungerea se va îndeplini cu ajutorul unui pământuf (mătăuz) moale.

Gâsca de Emden.

Gâsca de Emden, numită și gâsca *uriaeșe*, se deosebește de celelalte soiuri prin mărimea ei aievea neasămănată. La început se ivesc unde și unde pene surfi, care în curând se înlocuiesc prin pene albe ca neaua (zăpada) foarte moi și lătărețe. Gâsca de Emden se îngrășe în pripă și ajunge greutatea neobișnuită de 8—10 chilog. Ea este lăcomă și se îndestulește cu aproape ori-ce nutreț. Hrănită fiind cum se cuvine, ea produce în anul din-tăiu peste 30, ear' în al doilea până la 50 ouă, în deosebire de gâsca ardele-nească, care rare-ori produce 17—19 ouă.

Prăsirea și ținerea mai departe se fac ca de obicei. La început pot fi hrănite cu făină de cucuruz înmuiată sau cu țărițe și urzici tocate în amestec cu cartofi ferți. Lucru de căpetenie este să aibă apă de scăldat din greu cum și un loc mare cu earbă, unde să se poată mișca după plac.

Nutritura taurilor de prăsilă.

Nu putem decât să încuviințăm obiceiul, după care taurii comunali sunt lăsați să pască unde le place. A lăsa însă taurii să pribigească cruciș și curmeziș peste hotar fără nici o pază este a-i expune la neajunsuri fel și fel, este a-i lăsa în grija întâmplării. O altă greșală este a îndopa taurii cu multă făină, țărițe, turtă de rapiță și alte asemenea nutrețuri grase, care îngrășe și moleșesc trupul în paguba gonitului. Nutritura cu multe paie tăiate, bostani, cocieni de cucuruz și alte asemenea nutrețuri săracăcioase are de urmare lărgirea și împovărarea foalelui. Dacă este să rămână sprinteni și să-și oțelească puterea, ei ar trebui ținuti în grajd cu fân sau otavă de soiu ales pe lângă un zilnic adaus de 1—1½ chilog. de ovės și puțină sare.

Cum ar trebui păstrată negreala?

Pentru de a păstra negreala (cerneala) timp mai îndelungat în stare bună n'avem decât să păzim regulile ce urmează:

1. Până a nu înlocui negreala învechită prin alta nouă, vasul trebuie spălat bine cu apă ferbinte sau cu leșie.

2. Afară de timpul întrebuințării, vasul se păstrează astupat cât mai bine, împedecând astfel evaporarea (exaurirea) și răbaterea prafului (pulberii), așa-dar' îngroșarea și murdărirea negrelii.

3. Negreala trebuie ferită de atingere îndelungată cu oțel sau alte metale, care ruginesc ușor, se încarcă de scoartă și strică negreala. Isprăvind deci cu scrisul, penele se vor șterge frumos, ear' cele căzute în negreală se vor înlătura fără amănare.

Pânea înflorită strică galițelor.

Vrednic de osândă este obiceiul atât de răspândit, după care se dă galițelor (hoarilor) pâne înflorită și chiar mucedă, care ușor pricinuește strînsuri de stomac (rînză), cufoare (diareea, scurgere), aprinderi de mațe și alte boale, însoțite uneori de moarte. Celelalte animale pățimesc și ele, nutrite fiind cu pâne sau turtă înflorită de rapiță, in, cânepă ș. c. l. Mucedaiul (sau floarea) de pe pâne este alcătuită din numeroși bureți mititei, care prin ferberea pâinii se nimicesc. Drept-aceea, pânea mucedă sau înflorită se ferbe și apoi se dă galițelor.

Cât este urina vrednică?

Un econom vestit, făcând socoteală întocmai, a aflat, că 1 hectolitru (= 100 litre) de urină este vrednică 57 cr. O vacă produce zilnic 7 litre de urină în preț de 4½ cr., așa-dar' pe an (365 × 4½ cr. =) 17 fl. 33 cr. Astfel 10 vite

mari vor produce urină în preț de 173 fl. 30 cr. la an, ear' în curs de 5—6 luni, cât stau în grajd, aproape jumătate atâtă. Avem dar' cuvânt să zicem economilor nostri: Strângeți urina cu cea mai mare îngrijire, într'o bute îngropată lângă gunoiu, și o folosiți la stropirea gunoiului sau și de-adreptul la îngrășarea pământului!

Care fructe cât zahăr cuprind?

În 100 chilog. de fructe se află zahăr și anume în: prune timpurii 2·1, smeură 4, afune (afine) 5·8, strugurii (coacăză) 6·1, prune târzii 6·2, agriși (agrinși, borboane) 7·1, pere 7·4, mere 8·4, vișine 8·8, cireșe 10·4, struguri 15. Acești numeri arată cătățimea mijlocie în chilograme.

Contra albinelor răpitoare.

Știut este, că albinele dau une-ori năvală asupra cojnițelor învecinate, răpind miere și ceară din greu. Pentru a înăbuși acest nărav n'avem decât să grădădim în preajma urdinișului mult nêsip sau tărîțe de lemn care să le dee de lucru.

Muștarul alb ca nutreț.

Între economii nostri se vor fi aflând destui, care n'au apucat să prăsească nutreț de ajuns pentru iarnă, fie că n'au avut și n'au unde, fie că apele li-au înămolit fânatele. Scăparea aproape singură este să are cutare miriște și să samene muștar alb, care dă un nutreț prețios pe seama vitelor. la 1 juger (= 1600 stânjini pătrați) sînt de ajuns 12—14 chilog. de semînță. Cositul urmează a se face prin Septemvrie, când muștarul alb se află în floare.

Pentru curățirea sculelor lustruite.

Amestecați în puțin untdelemn puțină făină curată. Cu acest amestec frecăți mobilele lustruite, precum: mese, dulapuri, cercevele, rame etc. Nu numai că ele se curăță de ori-ce murdărie, praf sau pete, dar' și lustru devine mai frumos și mai viu. Această amestecătură nu va-tămă cătuși de puțin lustrurilor cu aur, bronz sau ori-care alt lac.

Împedecarea insectelor.

Mijlocul cel mai bun de a împedeca insectele să depună ouăle lor din care se fac vermi; este după dl Denis, director al școalei de arbori, când sînt în flori, cu apă amestecată cu a 10-a parte cu oțet de vin. Adecă un litru de oțet să se amestece cu 10 litre de apă. Arborii tratați astfel păstrează toate fructele intacte.

Pentru curățirea petrilor scumpe.

Cumpărați dela farmacie lapte de pu-cioasă (lac sulfuric), și amestecați-l bine cu spirt. Cu ajutorul unei pernițe de catifea apoi, frecăți bine petrele și vor dispăre petele și-și vor relua lustrul.

Impotriva muștelor.

Dacă aveți muște în casă, ferbeți 500 părți apă, 150 părți zahăr și 8 *quasia* (plantă pe care o găsiți la farmacie); muiați apoi în această compoziție bucăți de hârtie sugătoare. Hârtia astfel preparată se pune la locul unde muștele se adună mai cu deosebire.

Un nou mijloc de a scoate petece de negreală.

Petele uscate de negreală se pot în-lătura din pânzături așa că le frecăm bărbătește cu fragi, (căpșuni) apoi le spălăm cu săpun și leșie ca de obicei.

Știri economice.

Pădurile Germaniei ocupă și astăzi peste $\frac{1}{4}$ din întreagă suprafața țerii. Din cele 54 milioane de hectare (=93 $\frac{1}{2}$ mil. jug. catastrale), cât cuprinde Germania, 14 milioane sînt împădurite. Aproape 31% (la sută) din aceste păduri se țin de stat, peste 15% sînt păduri comunale, 1 $\frac{1}{2}$ fundaționale, 2 $\frac{1}{2}$ % aparțin tovarășilor și 48 $\frac{1}{2}$ %, așadar' aproape jumătate, aparțin persoanelor singurate.

Patria unor plante economice.

Din Persia își trag obârșia: cânepa, inul, nucul, frăgarul negru, caișul (căișinul) și scorușul. Luțerna (gîzdeiu) s'a adus pe timpul regelui Darie (500 ani în. de Chr.) în Grecia, de unde Romanii l-au trecut în Italia, Spania și Franca de mează-zi. Din Siria s'au adus prunii nostri, din Media lămăiul, din Turchestanul de mează-zi cele mai multe spicoase. Fasolea oioagă, crastaveții, meiul (mălaiul) și urezul se trag din India-răsăriteană. Urezul a fost adus în Europa mai întăiu prin Alexandru-Macedon. Orientul ni-a înzestrat cu mazere, bostani și dovleci, spănac (spinac, spinat), mac, smochini și meri. Patria sparangelului (sparangii, spargii) este Siberia. Din China s'au adus ridichile, portocalii și frăgarul alb.

Din istoria oglinzilor. Oglinzile măestrite s'au introdus pe semne deodată cu plăsmuirea ferului. Despre cele mai vechi oglinzi, care erau din metal, se face amintire chiar și în biblie. Oglinzi foarte albe și vr-toase s'au făcut și se fac încă din platină cum și din oțel și argint. Oțelul are scăderea, că ruginește în pripă. În vechime, la Romani și alte popoare, oglinzile se plăsmuiau mai ales din argint. În scrierile lui Plinius se zice, că împăratul roman Nero ar fi aplicat o peatră lustruită de smarag drept oglindă. Vechii locuitori ai Americii pregăteau oglinzile dintr'un fel de peatră neagră și străvezie. Oglinzile de sticlă s'au întrebuintat cu începere din veacul al 12-lea. De atunci încolo, ele s'au răspândit din ce în ce mai repede.

Un fir de păr găurit. În anul 1883 împăratul Germaniei Wilhelm I. a cercetat între altele fabrica de ace din Kreuznach și a stat uimit văzînd destoinicia, cu care se pregătesc acele de o micime a ceea neobicinuită. Lucrătorul, care ocărnuie mașina, s'a rugat de împăratul să-i dăruească un fir din păr, pe care l-a găurit numai decăt, trăgînd prin el un firicel de ață. Acest firicel a trecut mai tîrziu în stăpînirea reginei Victoria din Anglia.

Obiceiul minunat. În Norvegia s'a păstrat obiceiul, după care nu se îngăduie fetelor să se mărite pînă-ce nu și-au însușit bine măiestria în gătirea bucatelor și coacerea pânii, în ale torsului și țesutului. Astfel fiind, între fiitoarele mame de familie domnește o adevărată luptă de întrecere. An de an se țin examene în aceste folositoare măiestrii cas-nice și fetele lenevoase trebuie să repetească examenul pînă-ce au isbutit; altcum nu sînt volnice a se mărita.

Secerișul în Rusia. După știrile din Petropole, capitala Rusiei, spicoasele s'au îmbunătățit, mersul timpului din urmă fiind priin-cios. Dintre spicoasele tomatice 47% (la sută) sînt bune, 35% îndestulitoare și 12% mijlocii, ear' dintre primăvăraticile sînt bune 54 $\frac{1}{2}$ %, îndestulitoare 28% și mijlocii 6 $\frac{1}{2}$ %.

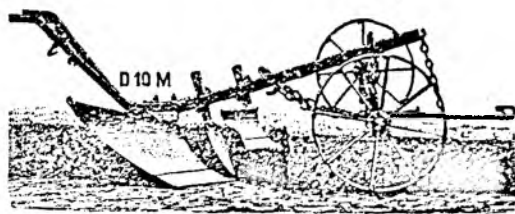
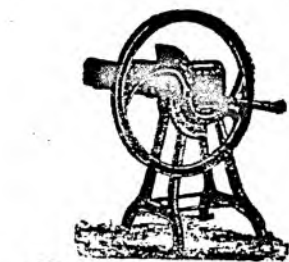
Rfuri ciudate. La intrarea sa în Belgia, rful Lys se rostogolește într'o pră-pastie și se face nevăzut în depărtare de 3 $\frac{1}{2}$ kilometri. În Columbia (America) se află un rfu întocmai ca oțetul de acru. În Algeria (Africa) curge un rfu de negreală, datorită împreunării duor părae, unul bogat în fer și celalalt în argăseală firească. În Africa de resărit se află Webbe Sheheyli, un rfu uriaș și prețios, bogat în pești și crocodili! el stră-taie un șes roditor de sute de miluri și se varsă în nêsipul unui deșert, nu departe de Marea-indică. Rful Maas curge pe sub pămînt vre-o 47 chilom., ear' rful Dromme în Franca se prăbușește într'o gaură de 13 metri, în care își perde urma.

Tragerea losurilor de stat vieneze din 1860. La tragerea din 1 August n. a acestor losuri au eșit seriile: 166 232 294 358 425 539 630 875 882 917 950 1072 1306 1332 1344 1383 1458 1503 1740 1917 2074 2206 2487 2552 2671 2699 2731 2772 2839 2897 3036 3086 3239 3530 3538 3570 3609 3612 3897 3932 4027 4129 4186 4272 4325 4342 4580 4842 4918 5032 5209 5513 5704 5855 5894 6056 6109 6131 6279 6410 6465 6466 6541 6850 6938 7221 7620 7623 7671 7820 7904 7909 7966 7989 8254 8331 8474 8490 8608 8650 8709 9151 9365 9407 9435 9505 9596 9629 9649 9878 10082 10121 10490 10566 10597 10599 10745 10765 10988 11031 11155 11248 11286 11293 11329 11361 11422 11476 11786 12008 12069 12127 12130 12279 12314 12398 12657 12663 12695 12738 13049 13154 13567 14052 14166 14170 14291 14378 14494 14519 14580 14581 14699 14863 15023 15224 15357 15405 15687 15802 15846 15853 15969 16057 16166 16195 16425 16525 16733 16748 16811 16813 17071 17170 17356 17517 17526 17588 17681 18121 18277 18426 18497 18530 18566 18661 18877 19370 19563 19567.

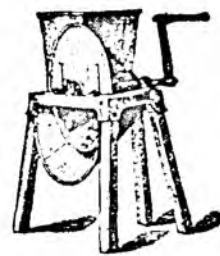
Corabia lui Noe. Pe când se urca într'un vagon îndesuit de călători, un domnișor zice năcăjit; „Această corabie a lui Noe e plină!“ — „Da“, răspunse un călător, „numai măgarul mai lipsește. Poștește în lăuntru“.

Sibiu, Piața-mică. **CAROL F. JICKELI.** Sibiu, Piața-mică.
 Representanța și depou al produselor firmei Clayton & Shuttleworth.

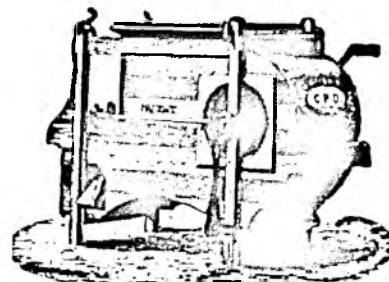
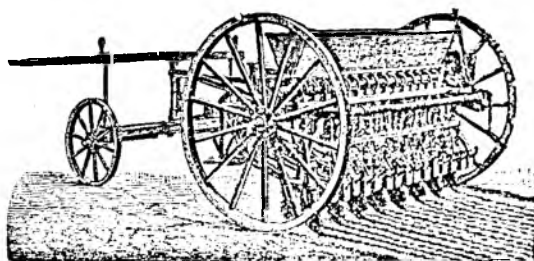
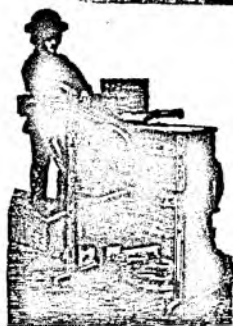
Prețuri-courant se trimit la cerere.

[1836] 1—

Prețuri-courant se trimit la cerere.

Se acordă plăți în rate dovedindu-se vrednicia de credit. — Rog a scrie românește.

Praful nutritiv de vite
 al lui KWIZDA din Korneuburg
 pentru cai, bovine și -i.

De 40 de ani se folosește în cele mai multe grajduri, la lipsă de
 apetit, la mistuire rea, pentru îmbunătățirea și înmulțirea
 cantității laptelui la vaci.

Prețul $\frac{1}{2}$ cutii 70 cr.
 Se poate căpăta
 câniile din Austro-

$\frac{1}{2}$ cutii 35 cr.
 în farmaciile și bă-
 Ungaria.

DEPOSITUL PRINCIPAL:

Francisc I. Kwizda

furnizor de curte ces. și reg. austriacă și reg. română
 Korneuburg I. Viena.

II/a

[1009] 11—15

Să se aibă în vedere marca de fabrică de mai sus și să se ceară expres
Praful nutritiv de vite
 al lui Kwizda din Korneuburg.

Fluidul de podagră al lui Kwizda.

De mai mulți ani ca leac de casă re-
 cunoscut ca domolitor în dureri de
 podagră, reumă și dureri.

Fluidul de podagră al lui Kwizda

se capătă în toate farmaciile.

III/aa

[1009] 11—15

Binevoiti a ave în vedere marca de
 fabrică și a cere expres

Fluidul de podagră al lui Kwizda.

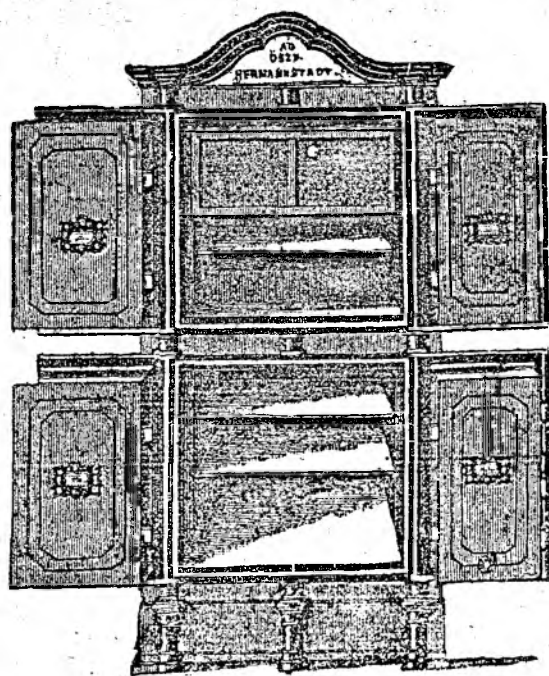
Prețul

$\frac{1}{2}$ flacon

1 fl.

$\frac{1}{2}$ flacon

60 cr.

Fabricat în țeară!

Ces. și reg. privil.

Prima fabrică de casse ardelenescă.

Existând de 12 ani, premiată cu mai multe distincțiuni a lui

A. Géza Öszy,

Quergasse Nr. 39,

SIBIU,

Hechtgasse Nr. 40.

recomandă

**Cassele și cassettele sale de fier pentru păstrat bani, cărți
 și documente**

sigure contra focului și spargerii

de construcție proprie a ei și putând fi deschise numai de cumpărătorul însuși. Diferite forme și mărimi,
 cu prețuri mai ieftine, decât asemenea produse din alte fabrici.

CASSELE

[1316] 15—

sunt expuse vederii cercetătorilor în localul fabricii.

Prețuri curente ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.

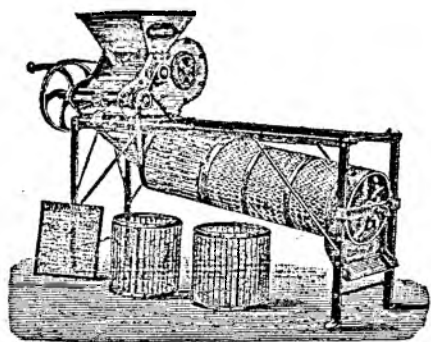

CAROL F. JICKELI

PIAȚA-MICĂ. SIBIIU. PIAȚA-MICĂ.

Recomandă

fabricatele de mai jos executate solid și durabil.

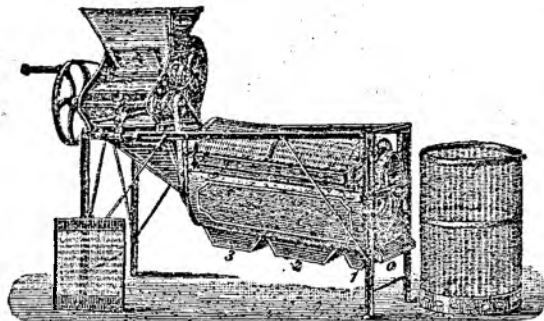

Trior de soiul A.

Întocmit pentru secară și grâu sau pentru orz și ovės.

	Marca	Prestează pe oară în chil. circa	Prețul în florini val. aust. pentru	
			Secară și grâu	Orz și ovės
Fără ventilațiune .	I.	175	95.—	100.—
Cu ventilațiune .	I.	175	105.—	110.—
Fără ventilațiune .	II.	300	125.—	132.—
Cu ventilațiune .	II.	300	140.—	147.—
Fără ventilațiune .	III.	450	155.—	169.—
Cu ventilațiune .	III.	450	175.—	189.—

Accesorii: 3 ciure cilindrice, 2 scuturătoare.

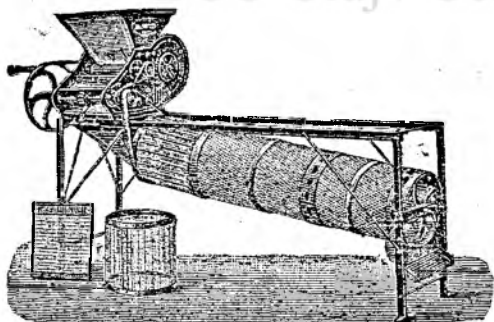
Trior și mașină de sortat de soiul B.

Întocmite pentru secară și grâu sau pentru orz și ovės.

Acest trior dă la 1 grăunțele cele mai bune, la nr. 2 și 3 grăunțele slabe, la 0 neghină.

	Marca	Prestează pe oară în chil. circa	Prețul în florini val. aust. pentru	
			Secară și grâu	Orz și ovės
Fără ventilațiune .	I.	175	120.—	125.—
Cu ventilațiune .	I.	175	130.—	135.—
Fără ventilațiune .	II.	300	160.—	170.—
Cu ventilațiune .	II.	300	175.—	185.—
Fără ventilațiune .	III.	450	205.—	215.—
Cu ventilațiune .	III.	450	225.—	235.—

Accesorii: 2 ciure de sortat, 2 scuturătoare.

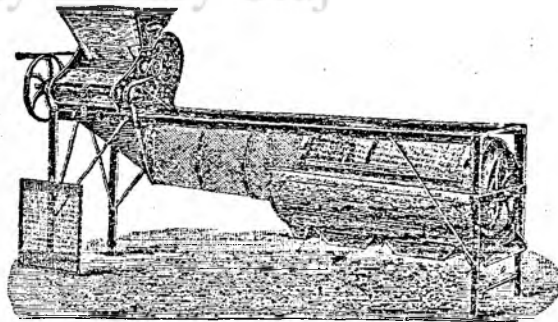
Trior și mașină de ales de soiul C.

Această mașină e destinată pentru aceea, ca să aleagă unele dintr'altel adunăturile de bucate și totodată să le curețe de neghină. Acesta e întocmit ca să aleagă, sau:

Ovėsul din grâu, orzul din grâu, sau ovėsul din orz. Aceste triore prestează cu circa 50 de procente mai puțin ca triorele ordinare de soiul A., pentru-că are să efectuească două lucruri deodată.

	Marca	Prestează pe oară în chilo. circa	Prețul în florini val. austr.
Fără ventilațiune .	Ia	65	85.—
Cu ventilațiune .	Ia	65	95.—
Fără ventilațiune .	I.	95	110.—
Cu ventilațiune .	I.	95	120.—
Fără ventilațiune .	II.	165	145.—
Cu ventilațiune .	II.	165	160.—
Fără ventilațiune .	III.	250	180.—
Cu ventilațiune .	III.	250	200.—
Fără ventilațiune .	IV.	350	305.—
Cu ventilațiune .	IV.	350	330.—
Fără ventilațiune .	V.	450	380.—
Cu ventilațiune .	V.	450	410.—
Fără ventilațiune .	VI.	550	490.—
Cu ventilațiune .	VI.	550	525.—

Accesorii: 2 ciure cilindrice, 2 scuturătoare.

Trior-universal și mașină de ales de soiul D.

Acest trior întrunește toate avantajile pe care peste tot le poate avea un trior. Acesta alege bucatele mestecate unele dintr'altel, le curăță de toată neghină și le sortează totodată în trei soiuri. Triorul acesta e întocmit sau ca să aleagă ovėsul din grâu, în diverse calități și să aleagă neghină, sau apoi ca să îndeplinească aceeași funcțiune la amestecături de ovės și orz.

	Marca	Prestează pe oară în chilo. circa	Prețul în florini val. austr.
Cu ventilațiune .	Ia	80	120.—
Cu ventilațiune .	I.	125	150.—
Cu ventilațiune .	II.	200	205.—
Cu ventilațiune .	III.	300	260.—
Cu ventilațiune .	IV.	450	465.—
Cu ventilațiune .	V.	600	590.—
Cu ventilațiune .	VI.	750	705.—
Cu ventilațiune .	V ₂	1200	1180.—
Cu ventilațiune .	VI ₂	1500	1410.—

Accesorii: 2 alegători, 2 scuturătoare.

Prețurile fixate se înțeleg dela sine inclusiv ambalagiul franco al fiecărei stațiuni de cale ferată.

În schimbul adevărării capacității de credit se acoardă și plătiri în rate cu computare de 6% interese. Oferte despre tot soiul de mașini se dau la cerere în fiecare săptămână.

[1816] 1—5